

Vargha Mihály

A SZÉKELY NEMZETI MÚZEUM IGAZGATÓI JELENTÉSE (2011. NOVEMBER – 2013. OKTÓBER)

Tisztelettel és szeretettel köszöntöm mindazon olvasóinkat, akik érdeklődve veszik kézbe évkönyvünk, az *Acta Siculica* hatodik kiadását, amely rendhagyó módon, összevontan két év eredményeit kívánja bemutatni.

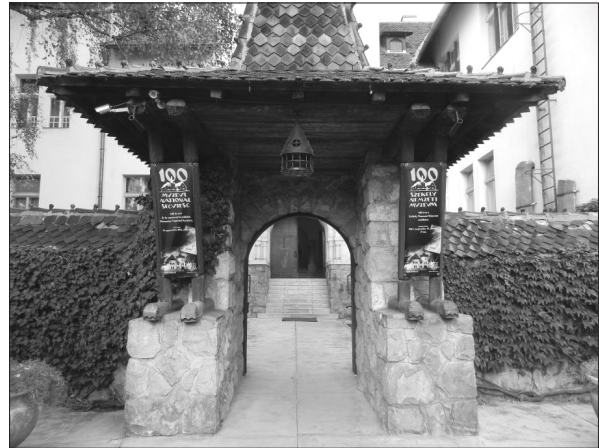
Örömmel nyugtázzuk, hogy a 2011–2013-as időszakban is eleget tudtunk tenni alapvető célkitűzéseinknek: gondoztuk száz éves székházunkat, színvonalas kiállításainkkal, rendezvényeinkkel bővítettük célcsoportjaink számát, szép, igényes kivitelű kiadványokat, katalógusokat jelentettünk meg. A munka mellett még ünneplésre is futotta erőnkből: 2012-ben székházunk centenáriumi éve volt, 2013-ban pedig Kós Károly szellemi öröksége előtt tiszteltünk. Köszöntöttük továbbá a 40 éves csernátoni és a 10. évét betöltő zabolai egységünket is, mindkét esetben emelkedett hangulatú, szép rendezvény keretében ünnepelhettünk.

Továbbra is fontosnak tartjuk, hogy intézményünk nyisson: ne csak a tudományos eredmények bemutatásában és népszerűsítésében jeleskedjen, hanem a szabadidő szép, kellemes eltöltése irányába is, hogy a látogatónak ne csak az értelmét, hanem a szívét is meg tudjuk szólítani. Ez irányú erőfeszítéseink szépen kamatozódtak a rendszeresített múzeumpedagógiai programjainkban: a gyerekcsoportok és családok számára szervezett tematikus napok (Gombanap, Magyar Festészet Napja, Madarak és Fák Napja stb.) mellett kiállításainkhoz és rendezvényeinkhez is átfogó múzeumpedagógiai programok kapcsolódtak (*Ékszer és viselet a régészeti korokban*, *Kós Károly világa* munkafüzet). Jelentős érdeklődésnek örvendett az immár negyedik éve megszervezett nyári múzeumkerti koncertsorozat, s egyre hangsúlyosabb a Szent György Napok városfesztiválban vállalt szerepünk is. Úgy gondoljuk, hogy aki „civilként” bejön egy kerti rendezvényre, az hamarosan kíváncsivá válik a székházban bemutatott kiállításokra is.

A Székely Nemzeti Múzeum az elmúlt két évben jelentős előrelépést tett a közgyűjteményi, tudományos és közművelődési programjai terén, beszámolónkban erre térünk ki részletesebben. *Acta Siculica* évkönyvünk 2012-es számának a megjelentetése a közpénzek elköltését felügyelő bukaresti adminisztráció útvesztői miatt meghiúsult, így idén összevont számmal jelentkezünk. Igaz, a sokasodó feladatok és az utóbbi években alaposan lecsökkent tudományos személyzetállományunk terheltsége is indokoltá teszi az évkönyv által megkövetelt feszített ütem lazítását. Az elmúlt két évre vonatkozó, számvetési szándékkal összeállított jelentésünk csupán jelzése lehet annak a szerteágazó tevékenységcsoportnak, amelyet munkatársaink végeznek, ezért a korábbi évek gyakorlatától eltérően csupán a hangsúlyosabb változásokat és megvalósításokat említjük meg.

1. Általános kérdések

2012 legfontosabb megvalósítása volt, hogy intézményünk magyar múzeumként Romániában elsőként kapta meg a bukaresti Kulturális Minisztérium által akkreditált múzeumi státust, melyet a Hivatalos Közönyben megjelent 2289/2012. 06. 11-es miniszteri rendelet szentesített. Egy múzeum minisztériumi akkreditációja azt jelenti, hogy magas szinten ellenőrzött és igazolt módon teljesíti mindazokat az előírásokat és elvárásokat, amelyek egy intézménnyel szemben támasztottak: biztosítja a gyűjtemények védelmét és álgmegőrzését, bővítését, szakszerű feldolgozását kiállítások és publikációk által, minőségi kulturális szolgál-

100 éves a múzeum főépülete. Sepsiszentgyörgy, 2012

Csaba királyfi, üvegfestmény. Sepsiszentgyörgy, 2012

vékenységét és 2016 áprilisáig újabb négy évre megbízást adott számára.

Ugyancsak 2012-ben került kidolgozásra a Székely Nemzeti Múzeum adminisztrációjának másik fontos dokumentációja, az ún. belső auditálási mechanizmus.

2012 szeptemberében új egységgel bővült intézményünk. Az Erdélyi Művészeti Központ (EMűK) azzal a nemes szándékkal jött létre, hogy feltérképezze, összegyűjtse, feldolgozza, kutathatóvá tegye és kiállítások keretében bemutassa az 1945 utáni Erdélyben született reprezentatív – elsősorban magyar – képzőművész (élet)műveket. Tevékenységét szakmai kuratórium elemzi és irányítja. A kezdeményezők végső célja az, hogy a múzeumunk szomszédságában megvásárolt telken az Erdélyi Művészeti Központ önálló múzeummá fejlődjön.

1.1. Az intézmény a közgyűjteményi szférában

A Székely Nemzeti Múzeum regionális intézmény, fenntartója Kovászna Megye Tanácsa. Könyvtári, termésetrajzi, régészeti–történelmi és néprajzi osztállyal működik, valamint sepsiszentgyörgyi képzőművészeti (Gyárfás Jenő Képtár, Magma Kiállítótér, Erdélyi Művészeti Központ), baróti (Erdővidék Múzeuma), csernátóni (Haszmann Pál Múzeum), kézdivásárhelyi (Incze László Céhtörténelmi Múzeum) és zabolai (Csángó Néprajzi Múzeum) külső egységekkel.

A Székely Nemzeti Múzeum 2012-es és 2013-as költségvetéséből 317 000, illetve 371 000 lej a programokra költött összeg, emellett a Székely Nemzeti Múzeum Alapítványon keresztül az elmúlt két évben további 362 500 lejnyi támogatást sikerült szerezni projektjeinkre pályázati úton. Kiemelt támogatónk Magyarország Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériuma. Bevételeink a látogatói belépti díjból, terembérlésből, régészeti felügyeleti díjakból tevődnek össze.

A háromszéki múzeumhálózatunkat a tárgyalt időszakban 95 026 látogató kereste fel.

1.2. Munkaerő- és szervezeti kérdések

– Adminisztratív személyzetünk Szabó Anna könyvelőt, Tamás Tünde titkárnőt, Bernád Edit szerződéses munkaügyi referenst, valamint Zavicsa József gondnokot foglalja magába.

– A múzeumpedagógiai programokat 2012. március 1-jéig Demeter Éva közművelődésért felelős muzeológus vezette, március 1-jétől Vinczeffly Orsolya vette át ezeket a feladatokat, a programokat Bartha Zonga múzeumpedagógussal közösen szervezték. Számítógép-állományunk rendszergazdája és a múzeumi honlap technikus a Bagoly Róbert.

– A Könyvtár osztályvezetője Boér Hunor, könyvtáros-konzervátora Gyenge Gabriella. Intézményünk önzetlen munkatársa, Tiboldi Zoltán nyugállományú könyvtáros-muzeológus 2013. február 8-án elhunyt.

– A Természettudományi osztályon Kocs Irén muzeológus látja el a szakmai teendőket. Az osztály muzeológusa az *Acta Siculica* évkönyvek szerkesztése mellett a Székely Nemzeti Múzeum Alapítvány ügyvezető alelnöki tisztségét is betölti, és a múzeumban dolgozók érdekvédelmi szervezetének képviselője is egyben.

– A Régészeti-történelmi osztályon Sztáncsuj Sándor József az osztályvezető régész, 2012 nyaratól új munkatárssal bővült az osztály Tóth-Bartos András történész személyében. Szeles József restaurátor és Mandalian Irén gyűjteménykezelő látja el a tárgyállománnyal kapcsolatos elsődleges feladatokat. Sztáncsuj Sándor József 2011 decemberében a iași-i Alexandru Ioan Cuza Tudományegyetemen történettudományokból doktori fokozatot szerzett. Tóth-Bartos András budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen folytatja doktori tanulmányait.

– A Néprajzi osztály két muzeológussal (Szócsné Gazda Enikő és Kinda István), valamint két konzervátorral (Lázár-Prezmer Kinga Katalin és Tankó Zoltán) működött. A 2012-es esztendő folyamán Kinda István muzeológus elnyerte a Román Kulturális és Nemzeti Örökség Minisztériumától hivatalos szakértői minősítést néprajzi tárgyak szakvéleményezésére. Lázár-Prezmer Kinga Katalin gyűjteménykezelő elvégezte a nagyszebeni Lucian Blaga Egyetem történelem tanszékének konzerválás-restaurálás szakát. Ugyanő az év folyamán több alkalommal gyakorlatozott a svájci és berlini restaurátor szakemberek által vezetett restaurátor munkálatokon a barassói Fekete Templom régészeti anyagán, ahol hasznos tapasztalatokra tett szert preventív konzerválás és restaurálás terén.

– A Gyárfás Jenő Képtár gyűjteményeivel Sántha Imre Géza művészettörténész és Vinczeffly Orsolya gyűjteménykezelő dolgozik, a 2013-ban létrejött Erdélyi Művészeti Központ gyarapodó állományát is ők gondozzák, munkájukat Bartha Zonga és Musát Arnold programszervezőként segítik.

– A Magma Kortárs Kiállítóter szervezőmunkáját Kispál Attila, Kispál Ágnes és Vetró Barnabás végezte, akik besegítenek a megcsappant létszámú Gyárfás Jenő Képtár kurátorainak is.

– A baróti Erdővidék Múzeumában történész-muzeológus Demeter László, gyűjteménykezelő Hoffmann Edit.

– A csernátoni Haszmann Pál Múzeumban néprajzos-muzeológus Dimény-Haszmann Orsolya, restaurátor Haszmann Lajos, gyűjteménykezelő Haszmann Gabriella, éjjeliőr Haszmann László. 2012 szeptemberétől Dimény-Haszmann Orsolya megkezdte doktori tanulmányait a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Néprajz és Antropológia tanszékén.

– A kézdívasárhelyi Incze László Céhtörténeti Múzeumban minkaeor- és szervezeti keretében nem történt változás: részlegvezető-muzeológus Dimény Attila, néprajzos-muzeumpedagógus Dimény Erika, művészettörténész-muzeológus Dobolyi Annamária, gyűjteménykezelő Erce Laura és Orosz Zoltán. Dimény Attila 2012-ben a Román Kulturális és Nemzeti Örökség Minisztériumától megkapta a szakértői bizonyítványt a 18–20. század közötti erdélyi urbánus élet történelmi és tárgyi dokumentumainak szakvéleményezésére, Dimény Erika pedig a bukaresti CPPC szakmai továbbképzésén múzeumpedagógusi oklevelet szerzet.

– A zabolai Csángó Néprajzi Múzeumban szerződéses alapon dolgozik Jakabfy Edit restaurátor.

1.3. Infrastruktúra fejlesztése

– 2012-ben sor került a főépület déli szárnyának a földem- és tetőszerkezeti teljes felújítására, mely a régészeti-történelem állandó kiállításnak ad helyet;

– felújítottuk a déli oldalon fekvő múzeumőri lakás tetőszerkezetét és lépcsőjét;

– a múzeumépület 100. születésnapjára a lépcsőházban felavattuk a gróf Bánffy Miklós által tervezett monumentális *Csaba királyfi* vitrálíumot;

– a centenáriumi ünnepek keretében helyi kovácsmesterrel kivitelezettük a Kós Károly által tervezett bejárati két állólámpát és a „szakállszárító” bejáratának függőlámpáját;

– 2012. szeptember–novemberben az Incze László Céhtörténeti Múzeum főépületének tetőszerkezeti felújítására és javítására, majd 2013. június és július között az épület főtér felőli frontjának javítására került sor;

– 2013-ban elkészült a múzeum szomszédságában megvásárolt telekre egy új rendezési terv, amely a leendő Erdélyi Művészeti Központ és a Művészetek Kertje projekt létrehozásának előfeltétele;

Vargha Mihály, Bereczki Ibolya és Vass Erika az *Erdély virágai* kiállítás megnyitóján. Sepsiszentgyörgy, 2011

Múzeumkerti koncertek sorozat. Sepsiszentgyörgy, 2012

– 2013 őszén sor került a főépület Tolerancia- és Lovagterme teljes felújítására, világítástechnikájának a korszerűsítésére.

1.4. Támogató egyesületek

A Székely Nemzeti Múzeum Alapítvány, illetve a külső egységeink által működtetett egyesületek – Magma Kortárs Közeg Egyesület (Sepsiszentgyörgy), Bod Péter Közművelődési Egyesület, Haszmann Pál Közművelődési Egyesület (Csernáton), Gaál Mózes Közművelődési Egyesület (Barót), Kézdivásárhelyi Múzeumbarátkok Egyesülete (Kézdivásárhely), Pro Museum Egyesület (Zabola) – pályázati és más források bevonásával jelentős mértékben hozzájárulnak intézményeink fejlesztéséhez, kutatási és könyvkiadói programjaink, valamint múzeumi rendezvényeink költségeinek fedezéséhez.

2. Gyűjtemények

2.1. Raktározás, nyilvántartás

– A Könyvtárban a könyvtármúzeumi anyagok terén az Alice 5.50 alatt épített új katalógus bőven meghaladta a 35 000 tételt. Ebből 7640 tétel (zömmel régikönyv) minimális adatai on-line kereséssel is hozzáférhetőek a múzeum honlapján. Nyilvántartásba került a teljes Kádár Zsombor-hagyaték.

*Magányos és társas művek 2.0 című kiállítás a Magma-ban.
Sepsiszentgyörgy, 2013*

– A Természettudományi osztály több mint 200 tárgynak az osztályozását terjesztette föl a Kulturális Minisztériumba jóváhagyásra, melyből 68 darab műkincs kategória.

– A Régészet-történelmi osztály munkatársai egyrészt a régészeti gyűjtemények revíziójával, a régészeti adattár rendszerezésével, az elmúlt évek ásatási (Erősd, Kisborosnyó, Sepsiszentgyörgy) leletanyagának leltározásával (eddig 4500 tárgy) foglalkoztak; illetve befejezték a történelmi gyűjtemény pecsétnyomóinak (249 db) a rendezését, adatlapjaik kiegészítését, s dolgoznak a numizmatikai gyűjtemény (érmék, bankjegyek) és a történelmi fegyvertár rendszerezésén, a tárolási körülmények optimalizálásán, valamint elkezdtek a textíliák (miseruhák, szőnyegek) osztályozását és restaurálását.

– A Néprajzi részlegben a textilraktár, valamint a faraktárak átrendezésével foglalkoztak kollégáink. Jelentős átszervezés a múzeumon belül, hogy Szócsné Gazda Enikő felügyelete alá került az intézmény fototekája. A nyilvántartási rendszer digitalizálása és a képek rendszerezése jelentősen meggyorsította a kutatók kiszolgálását.

– A Gyárfás Jenő Képtár gyűjteményét 19 mű került beletárolásra, amelyből 6 vásárlás és 13 adomány: olyan művészekről, mint Gyárfás Jenő, Kóváry Endre, Diószeghy László, Varga Nándor Lajos. A teljes gyűjtemény digitális feldolgozottsága 90%-os.

– Az Erdélyi Művészeti Központ adományként 29 műtárggyal gyarapodott: Balázs Péter, Erdei Gy. Zoltán, Gazdáné Olosz Ella, Incze Ferenc, Jakobovits Miklós, Pallos Sch. Jutta, Miklóssy Gábor, Tóth László, Vetró Artúr hagyatékából kerültek értékes művek fiatal alegységünk leltárába.

– A Céhtörténelmi Múzeum több mint 3250 darabos gyűjteményének legújabb szerzeményei folyamatosan kerülnek szakmai és gazdasági nyilvántartásba.

– A Haszmann Pál Múzeum rohamosan gyarapodó gyűjteményének nyilvántartási munkálatai folyamatosak, a legnagyobb probléma a raktárhelyiségek hiánya, emiatt a kiállítások már zsúfoltak, raktárszerűek. Sürgető feladat egy korszerű raktárépület kialakítása, ahol helyet kaphatna restauráló műhely is.

– Erdővidék Múzeuma helytörténelmi jellegű tárgyakkal gyarapodott, nyilvántartásuk napirenden van.

– A Csángó Néprajzi Múzeum elkezdte az utóbbi években gyűjtött tárgyállományának a fényképes nyilvántartásba vételét a korábbi másfélezer tárgyhoz hasonlóan. A raktáron lévő tárgyak, bútorok egy részét beépítették a látogatható kiállításba.

2.2. Állagmegőrzés, restaurálás

– A Könyvtár számára Budapest Főváros Levéltára szakemberei restaurálták múzeumépületeink Kösstervejait.

– A Régészet-történelmi osztályon Szeles József restaurátor 73 darab, a régészeti, történelmi és néprajzi gyűjteményekhez tartozó tárgyat restaurált, és állandó segítséget nyújtott főépület kiállításai és múzeum-pedagógiai programjainak a szervezésében.

– A 2012-es esztendő folyamán a magyarországi Nemzeti Kulturális Alaptól támogatást nyert az úrihímzés gyűjtemény modern konzerválóanyagokba való átcsomagolására, emellett Simona Stănculescu szebeni restaurátor egy 17. századi úrihímzés restaurálását végezte el, segítőtársa, Lázár Prezsmer Kinga kolléganőnk további textíliákat és kerámiatárgyakat restaurált. A fototékában Szőcsné Gazda Enikő több mint 2200 papírkép becsomagolását, 1000 negatív savmentes papírba való átcsomagolását végezte el. 2013 tavaszán sor került a korábban bementett futásfalvi kapu újraállítására is az udvaron lévő székelykapuk sorába, valamint feljavításra került a zetelaki székelykapu.

– A Gyárfás Képtár gyűjteményébe rongált állapotba került báró Szentkereszty Stefániát ábrázoló olajfestményt restaurálta meg Vinczeffy László.

– Az Incze László Céhtörténelmi Múzeumban az udvaron kiállított mestergerendák és tűzoltókocsik portalanítása, az épületben kiállított tárgyak portalanítása, a Zsuzsi és Andris népviseleti gyűjtemény portalanítása és moly elleni védelme (gázasítása), illetve az újonnan bejött tárgyak portalanítása és konzerválása valósult meg.

– A Haszmann Pál Múzeum munkatársai a szokott rendszerességgel kezelték le korrózió elleni szerekkel a szabadtéri múzeum fa- és fémtárgyait.

– A Csángó Néprajzi Múzeum gyűjteményéből Jakabfy Edit textíliákat restaurált, illetve több kályhák öntöttvas kályhát konzervált szakszerűen.

2.3. Gyűjteménygyarapítás

A sepsiszentgyörgyi székhely és a külső egységek gyűjteményei a tárgyalt időszakban ezres nagyságrendű tárgyi gyarapodást értek el, emellett jelentős dokumentumanyag (fényképek, iratok) és számos könyvtári kiadvány bővítette állományunkat.

3. Kiállítások, rendezvények

A látogatók megoszlása múzeumi egységeink szerint:

- sepsiszentgyörgyi központi épület: 35 180
- sepsiszentgyörgyi Gyárfás Jenő Képtár: 1992 (felújítás miatt 2012 júniusa óta zárva)
- Magma kiállítótér: 8336
- csernátони Haszmann Pál Múzeum: 20 720
- kézdivásárhelyi Céhtörténelmi Múzeum: 22 526
- baróti Erdővidék Múzeuma: 2413
- zabolai Csángó Néprajzi Múzeum: 3859

Az elmúlt időszakban a Székely Nemzeti Múzeum kiállítótereiben megnyitott tárlatok és rendezvények száma meghaladja a százat. Az alábbiakban néhány olyan rendezvényt emelünk ki, amely saját megvalósításban vagy kiemelten a múzeumhoz kapcsolódva jött létre.

A sepsiszentgyörgyi központ főbb rendezvényei:

– 2012-ben, a múzeumépület centenáriumi évfordulóján nyílt a gróf Bánffy Miklós emlékkiállítás, amelyet a budapesti Színháztörténelmi Múzeum és Intézet szervezett.

– 2013-ban a Kós Károly emlékévé keretében került sor a Székely Nemzeti Múzeum és Budapest Főváros Levéltára közös rendezésében a *Kós Károly világa, 1912* című kiállításra, melyet aztán Kézdivásárhelyen, majd Bukarestben is bemutattunk.

– A Régészet-történelmi osztály munkatársai felújítva rendezték vissza a múzeumépület déli szárnyának a tetőjavítása miatt lebontott régészeti alapkiállítást, Sztáncsuj Sándor József és Tóth Bartos András

Kós Károly világa, 1912 című kiállítás. Sepsiszentgyörgy, 2013

2012 októberében elhozták és berendezték az *Üzenet a múltból (Székelyföldi pecsétek és címerek)* című vándorkiállítást. Az osztály hozzájárult a petőfalvi és szilágysomlyói ezüst kincsleletek kölcsönzésével a bukaresti Román Történelmi Múzeum *Aurul și argintul antic din România* című országos kiállítás létrejöttéhez, valamint tárgyakat kölcsönzött a brassói Történelmi Múzeumban megrendezett, *Arta cositorului de la Renașterea la Baroc, sec. XVI-XVIII* című kiállításához.

– A Néprajzi részlegről Szöcsné Gazda Enikő 2012. június–szeptemberben 48 tárggyal és jelentős fotódokumentációval részt vett a bukaresti Románia Nemzeti Történelmi Múzeuma által szervezett *Régi falusi gyermekkorok* című időszakos kiállításon. 2013 januárjában az *Ácsolt fatornyok, védelmező templomok* című, a budapesti Néprajzi Múzeum által rendezett kiállítást szervezte be. A június 23-i Múzeumok éjszakája rendezvényen *Világítóeszközök a SzNM gyűjteményéből* címmel rendezett kamarakiállítást. 2013 októberének végén nyílt meg az *Erdélyi csipkék* című tárlat Szöcsné Gazda Enikő szervezésében.

Az osztály május–június folyamán a baróti egységünk által szervezett gyermekkor-kiállításához kölcsönzött több tárgyat, júliusban a Kovászna Megyei Turisztikai Egyesület által Franciaországban szervezett, *Háromszéki fürdők és borvizek* című kiállításához adott 13 képet, augusztusban a maroshévi Urmánczi Nándor Emléknapon az Erdélyi Művészet és Örökség Egyesület *Háromszéki kúriák* kiállításához kölcsönzött a fototekéből.

Az Erdélyi Művészeti Központ 2013. február–március folyamán Kolozsváron a Minerva kiállítóterben és a bukaresti Balassi Intézetben tartotta bemutatkozó tárlatait. Szeptemberben Sepsiszentgyörgyön nyílt meg a *Szocrelatív. Erdélyi magyar művészet 1945–1965* című nagy sikerű kiállítás Vécsei Nagy Zoltán kurátor irányítása alatt, s ugyancsak ezen az eseményen mutatták be a kurátor által írt, a kiállítással azonos című kötetet.

40 éves a Haszmann Pál Múzeum. Csernáton, 2013

A csernátони Haszmann Pál Múzeumban 2012. március 15-én *Fába álmodott élet – Haszmann József egyéni faragászati kiállítása* volt látható, Haszmann Gabriella rendezésében. 2013. május 17-én „*Férjem uram, itthon légy, itthon nem csíp meg a légy!*” – Feliratos falvédők a Haszmann Pál Múzeum gyűjteményéből címmel nyílt időszakos kiállítás Haszmann Gabriella rendezésében. Szeptember 21-én *Útlevel az Éter birodalmába. Háromszék rádiózási múltja* címmel rendeztek be időszakos kiállítást a múzeum 40. évfordulója tiszteletére.

A kézdivásárhelyi Incze László Céhtörténelmi Múzeum 2011 novemberében Dimény Attila vezetésével a *Perkö Néptáncgyűtes 35. éves évfordulója* alkalmából időszakos kiállítást rendezett Kézdiszentléleken. Dimény Erikával közösen *Békebeli otthonok. Polgári lakáskultúra Háromszéken a 19–20. század fordulóján* című kiállítást rendeztek Kézdivásárhelyen, az anyag később Gyergyószentmiklóson és Székelyudvarhelyen volt látható, majd 2013-ban a zabolai múzeum állandó kiállításaként lett átrendezve.

2012 decemberében került sor a Bartha Zsolt fotós, geológus és Dimény Attila szervezésében létrejött geológiai tárlat megnyitására, *Évmilliók üzenete. Kővületek, kőzetek és ásványok Székelyföldről* címmel.

A baróti erdővidék Múzeuma mintegy 70 eseményt szervezett az elmúlt időszakban, melyek közt számos előadás, több kiállítás, filmvetítés és gyermekprogram szerepelt.

Békebeli otthonok. Polgári lakáskultúra Háromszéken. Kézdivásárhely, 2012

A zabolai Csángó Néprajzi Múzeum munkatársai 2012 januárjában Kolozsváron a Kriza János Néprajzi Társaságnál nyitották meg az *Iskolai élet a háromszéki Zabolán* című kiállítást, márciusban a Székely Nemzeti Múzeum főépületében *A zabolai románok hagyományos kultúrája* címmel szerveztek tárlatot. Májusban Zabolán megnyílt *A gorzafalvi kerámia* című új állandó kiállítás, júniusban pedig Vajdahunyadon mutatkozott be az intézmény *A moldvai csángók* című időszaki tárlattal. Augusztusban *Népi vadászat és vadfogó eszközök Zabolán* témakörben rendeztek kiállítást. 2013. szeptember 14-én az intézmény 10 éves fennállását ünnepeltük, az alkalomra két tárlat nyílt meg: a *Békebeli otthonok. Polgári lakáskultúra Háromszéken* és *A Condrea család enteriőrjei* című. Állandó muzeológus híján a rendezvényeket intézményünk munkatársai, Kinda István és Dimény Attila szervezték Pozsony Ferenc professzor irányításával.

A gorzafalvi kerámia. Zabolá, 2012

4. Tudományos élet

4.1. Gyűjtemények feldolgozása, belső és külső kutatómunka

Munkatársaink könyv- és levéltári, illetve terepkutatásai által intenzív tudományos tevékenységet fejtenek ki. Kiállításaik és publikációik által tovább folytatták gyűjteményeink feldolgozását és közkinccsé tételét, emellett folyamatosan rendelkezésre álltak a partnerintézményektől érkező igénylőknek, kutatóknak is. Osztályainkon a kutatási céllal érkező igénylések száma a százat is meghaladja.

4.2. Tudományos konferenciák és ismeretterjesztő előadások, egyéb tudományos/művészi teljesítmények

– Vargha Mihály 2012-ben *Kós Károly és a Székely Nemzeti Múzeum* címmel tartott vetítéses előadást a Budapesti Fővárosi Levéltárban, 2013 márciusában a témáról a Partiumi Keresztény Egyetem Képzőművészeti Tanszékén szervezett konferencián, illetve júniusban Szentkeresztbányán, a Magyar Művészeti Akadémia kihelyezett vándorgyűlésén beszélt.

– A természettudományi osztályról Kocs Irén 2012-ben és 2013-ban is részt vett a Magyar Rovartani Társaság éves ülészakán, melyeken *A Csukás-hegység ormányosalkatú bogarai*, illetve a *Rovargyűjtés a Háromszéki havasokban* címmel tartott előadást. Székelyudvarhelyen a Székelyföldi Tudományosság – Székely Tudósok című konferencián *Székelyföldi természettudományos kutatók és a Székely Nemzeti Múzeum* című előadással képviselte intézményünket. A Romániai Lepkésztársaság meghívására részt vett a romániai entomológusok XXII. és XXIII. országos ülészakán, előadásainak címe: *Date asupra faunei Curculionoidea (Coleoptera) din Cheile Vârghişului și împrejurimile sale*, *Curculionoidea (Coleoptera) din patrimoniul Complexului Muzeal de Ştiinţele Naturii Galaţi*.

– A Régészet-történelmi osztály szakemberei az alábbi tudományos konferenciákon vettek részt: Sztáncsuj Sándor József 2012 novemberében a Marosvásárhelyen megrendezett X. Erdélyi Magyar Régészeti Konferencián (*A Székely Nemzeti Múzeum és Pósta Béla kolozsvári régészeti iskolája*), Sepsiszentgyörgyön a Keleti-Kárpátok Múzeuma tudományos ülészakán (*Aşezarea eneolitică de la Târgu Mureş și câteva probleme privind eneoliticul din estul Transilvaniei*), valamint T. Biró Katalinnal közösen, 2013 augusztusában Iaşi-ban, a *Stories Written in Stone* című nemzetközi konferencián tartott előadást (*Lithic implements at Ariuşd – preliminary report*).

Tóth-Bartos András 2012 augusztusában, Sárándi Tamással közösen a szelterszfürdői Társadalomtudományi táborban (*Az észak-erdélyi társadalomstatisztikai vizsgálatok funkciója (1940–1944)*), szeptemberben Marosvásárhelyen a Borsos Tamás Egyesület meghívására adott elő (*Reintegráció és modernizáció Székelyföldön, 1940–1944*). Ugyanő 2013 augusztusában Novák Zoltánnal a szelterszfürdői Társadalomtudományi táborban (*Kovásszna megye létrejötte és modernizációja a hetvenes években*), valamint Kolozsváron a Kriza János Néprajzi Társaságnál (*A szórványkérdés megoldására tett „kísérletek” Észak-Erdélyben 1940–1944 között*) tartott előadást.

Anthony Gall Kós-kutató előadása a múzeumban

Ethnographical Museum, Zabola, Romania; "Under control": Fieldwork among the Csángós). Áprilisban a kovásznai Körösi Csoma-Napok konferenciáján *A pap szerepe és helye a csángó társadalomban és vallásosságban* címmel, júliusban a *Fiatál Néprajzkutatók IX. Szemináriumán Gazdálkodás a Kis-Küküllő és a Fekete-ügy mentén* címmel, szeptemberben az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság által szervezett XVIII. Békési Népi Építészeti Tanácskozáson *Putritól a villáig. Felgyorsult népességcsere és arculatváltozás a háromszéki falvakban* címmel, 2013 márciusában a Magyar Tájhárszövetség és a Kriza János Néprajzi Társaság *Határok nélkül – magyar tájházak Erdélyben* konferenciáján *A zabolai Csángó Néprajzi Múzeum szerepe a közösségi identitás alakításában* címmel, áprilisban a Kriza János Néprajzi Társaság vándorkonferenciáján *Bányászok, betyárok, vadölök. Az erdővidéki erősebbek kultúrája és reprezentációi* címmel, májusban a Bod Péter Megyei Könyvtárban *Építészet, lakáskultúra a háromszéki cigányoknál* címmel, júniusban a vajdahunyadi Corvin Savaria Kulturális Központban *Moldvai csángó életképek* címmel, augusztusban a *Fiatál Néprajzkutatók X. Szemináriumán Megszorító gazdaságpolitikák a 20. századi Székelyföldön* címmel, az alsócsernátoni Ika Egyesület Face to Success EU-programja keretében a *Cigányok Székelyföldön*, illetve *A család szerepe a cigány közösségekben* címmel tartott előadásokat. Emellett számos több könyvbemutatót tartott, többek közt Sepsiszentgyörgyön, Zabolán, Páván, Középpajtán, Kolozsváron. Budapesten a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Karának Néprajztudományi Kutatóintézetében a Székely Nemzeti Múzeum kiadványait ismertette.

– Dimény Attila 2012-ben több tudományos előadást tartott: *Kézdivásárhely egyesületi élete 1842–1948 között* (Erdélyi Magyar Ifjak, Pro Historia rendezvénysorozat, Kézdivásárhely), *Tér és társadalom változása Kézdivásárhelyen* (Fiatál Néprajzkutatók IX. Szeminárium, Zabola), *Polgári lakáskultúra a Székelyföldön a 19–20. század fordulóján* (13. Erdélyi Magyar Restaurátorok Továbbképző Konferencia, Székelyudvarhely), *Női mozgalmak Kézdivásárhelyen 1871–1948 között* (Református Nőszövetség, Kézdivásárhely), 2013-ban pedig *Kézdivásárhely református társadalma az anyakönyvek tükrében 1734–1850 között* (BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Intézet Hungarológiai Doktori Iskola, Kolozsvár) címmel.

– A néprajzi osztályról Szőcsné Gazda Enikő 2011 novemberében a budapesti Néprajzi Múzeum *Nők – szőnyegek – háziipar* tematikus előadásorozatán *Lakástextilek Háromszéken* címmel, 2012 januárjában a *Párbeszéd a székelykapuk készítéséről* című tudományos tanácskozáson *Háromszéki székelykapuk* címmel, júniusban a *Múzeumok Éjszakáján* szintén a háromszéki székelykapukról értekezett. 2013 áprilisában a Kriza János Néprajzi Társaság – Haáz Rezső Múzeum szervezésében zajló *Kulturális gyakorlat és reprezentáció* című néprajzi konferencián *Az erdélyi protestáns nőszövetségek szerepe a népművészet felújításában* címmel, májusban a Bod Péter Megyei Könyvtár által szervezett *Háromszéki építészeti hagyományok* című előadásorozaton *Lakásberendezés és társadalom a 19. századi Háromszéken* címmel, a júniusi *Múzeumok éjszakája* rendezvényen *Csempés tűzelőberendezések Erdélyben* címmel, júliusban a szebeni Astra Múzeumban tartott *Ceramica între estetic și funcțional* című nemzetközi kerámia-konferencián *Ceramica din Odorheiu Secuiesc* címmel, augusztusban a zabolai *Fiatál Néprajzkutatók X. Szemináriumán A háziipar és a népművészet oktatása Háromszéken* címmel, szeptemberben a sepsiszentgyörgyi Park Szállóban megrendezett *I. Nemzetközi Kovácstalálkozó Kovácmesterek hagyatéka Székelyföldön* címmel tartott előadást.

– Ugyancsak a néprajzi osztály munkatársa, Kinda István 2012 márciusában a finnországi Jyväskylä-i Egyetem Kultúratudományi Tanszékén tartott két előadást a moldvai csángó kultúráról (*The Csángó*

– Dimény Erika múzeumpedagógiai foglalkozásokat szervezett az intézmény rendezvényei mellé és tárlatmegnyitókban is kivette a részét.

– Dobolyi Annamária 2012 októberében előadást tartott a 13. Erdélyi Magyar Restaurátorok Továbbképző Konferenciáján, Székelyudvarhelyen, és több tárlatot nyitott meg.

– Dimény-Haszmann Orsolya 2012 folyamán több előadást tartott a Bod Péter emlékévé keretében: *Bod Péter emlékezete a szülőfaluban*, *Bod Péter emlékhelyekről*, *Bod Péter-kultuszról* címekkel. Ugyanő a bukaresti Magyar Kulturális Intézetben bemutatta a csernátóni múzeumot, előadást tartott Zabolán *Múzeumpedagógia a Haszmann Pál Múzeumban* címmel, illetve Egerben a Székelyföld Gyöngyszemei rendezvénysorozaton *Székelyföld néprajzi értékei* címmel értekezett. 2013-ban a Bod Péter Megyei Könyvtárban tartott előadásának címe: *Csernátóni kúriák és lakóik*. Októberben Erdővidék Múzeumában Haszmann Pál nyugalmazott muzeológus a 40 éves csernátóni Haszmann Pál Múzeumról tartott előadást.

Május 24-én a III. Székelyföldi Napok keretében Kovászna Megye Tanácsa *Orbán Balázs-díjat* adományozott Haszmann Pál nyugalmazott muzeológusnak. Testvérével, Haszmann Józseffel együtt *Életmű-díjat* kaptak a pécsi Határokön Tüli Magyarságért Alapítványtól, amely a Haszmann Pál Közművelődési Egyesület tevékenységét *Nemzetért-díjjal* jutalmazta.

4.3. Szakközlés

– A Könyvtár publikációi: „Székelyföldék” és etnikai-felekezeti viszonyaik 2002-ben, in: Garda Dezső (szerk.): *A mezővárostól a rendezett tanácsú városig*, Státus Kiadó, Csíkszereda, 2011, 280–309; Mikes Kelemen kultusza Háromszéken, *Magyar Tudomány*, 2012/3, 299–305; A Székely Nemzeti Múzeum, illetve A könyvtár gyűjteményei, in: Kinda István (szerk.): *A Székely Nemzeti Múzeum*, második, javított és bővített kiadás, Sepsiszentgyörgy, 2013, 7–12; 15–22.

– Kocs Irén társszerzőként közzétett cikke az Adatok a Csukás-hegység bogárfaunájához, *Acta Siculica 2011*, Sepsiszentgyörgy, 111–117, illetve további dolgozatokat publikált: Adatok a Retyezát-hegység ormányosalkatú bogárfaunájához, in: Székely Zsolt (szerk.): *Emlékkönyv Székely Zoltán születésének 100. évfordulójára*, Sepsiszentgyörgy, 2012, 89–105, Székelyföldi természettudományos kutatók és a Székely Nemzeti Múzeum, in: *Székelyföldi Tudományosság – Székely Tudósok*, Székelyudvarhely, 2012, 197–217; A természet-tudományi gyűjtemények, in: Kinda István (szerk.): *A Székely Nemzeti Múzeum*, második, javított és bővített kiadás, Sepsiszentgyörgy, 2013, 23–28.

– Sztáncsuj Sándor József egy tanulmányt (Vessels with Handles with Discoid Attachments Discovered in the Ariuşd-Cucuteni Area and Some Problems in the Development and Chronology of the Ariuşd (Erőd) Culture in Southeastern Transylvania, in: A. Anders, G. Kulcsár, G. Kalla, V. Kiss, G. V. Szabó (eds.): *Moments in Time. Papers Presented to Pál Raczky on His 60th Birthday*, Ősrégészeti Tanulmányok/Prehistoric Studies, I, Budapest, 2013, 579–594 – társszerző László Attila) és hat szócikket (Bod/Botfalva, BV – Movila Popii/Paphegy/Priesterhügel, Malnaş-Băi/Málnásfürdő [Malnaş/Málnás], CV – Platoul nisipos/Fövenyestető, Ariuşd/Erőd [Araci/Árapatak], CV – Necropola tumurală/Halomsíros temető/Tumululus cemetery, Ariuşd/Erőd [Araci/Árapatak], CV – Cetatea Csókás/Csókás-vár, Jigodin/Csíkszögöd [Miercurea Ciuc/Csíkszereda], HR – Piscul Cetăţuia/Kisvártető, Racu/Csíkrákos [Siculeni/Madéfalva], HR – Dealul Bogát/Bogát-tető, in: S. Berecki, Z. Czajlik, Z. Soós (eds.): *Panorame istorice. Situri și monumente din Transilvania în fotografii aeriene – Történelmi látképek. Erdélyi régészeti lelőhelyek és műemlékek légi felvételei – Historical Landscapes. Aerial Photographs of Transylvanian Archaeological Sites and Monuments*, Catalogi Muzei Mariesiensis, Seria Archaeologica, I, Budapest–Târgu Mureş, 2012) közölt, valamint közreműködött a múzeum gyűjteményeit bemutató kötet második, javított kiadásának létrejöttében (A régészeti gyűjtemény, in: Kinda István (szerk.): *A Székely Nemzeti Múzeum*, második, javított és bővített kiadás, Sepsiszentgyörgy, 2013, 29–36). Sófalvi Andrással együttműködve társszerzője volt *A Székelység története* című középiskolai tankönyv több fejezetének.

Tóth-Bartos András önálló kötetet publikált (*Újjászületés, Háromszékből Kovászna. Kovászna megye megszervezése és intézményesülése, 1968–1972*, Csíkszereda, 2013 – Novák Csaba Zoltánnal és Kelemen Kálmán Lóránttal együtt), valamint négy tanulmányt közölt: Birtokpolitika Észak-Erdélyben 1940–1944, *Korall*, 47, 101–125; Észak-Erdély 1940–1944. Szakirodalmi áttekintés, *Limes*, 2012/2, 51–64; The Reintegration of Northern Transylvania Following the Second Vienna Award, 1940–1944, in: Attila Hunyadi (ed.): *State And Minority In Transylvania, 1918–1989. Studies on the History of the Hungarian Community*, East European Monographs, No. DCCLXXIV, Columbia University Press, New York, 199–223; Szórványkérdés és birtokpolitika Észak-Erdélyben 1940–1944 között, in: Bárdi Nándor – Tóth Ágnes (szerk.): *Önazonosság és*

Középiskolás diák résztvevő a *Festészet Napján*.
Sepsiszentgyörgy, 2013

rajzi Múzeum évkönyvében *Surse maghiare despre meșteșuguri brașovene* címmel. Ismertetője: A néprajzi gyűjtemények, in: Kinda István (szerk.): *A Székely Nemzeti Múzeum*, második, javított és bővített kiadás, Sepsiszentgyörgy, 2013, 45–54.

– Kinda István két könyvet adott közre – *Vöfely história. Egy évszázados vöfelykönyv Középjártáról*, Tortoma Könyvkiadó, Barót, 2012 (bevezető tanulmánnyal és jegyzetekkel), *Háromszék néprajzi és honismereti bibliográfiája*, Háromszék Vármegye Kiadó, 2012 (összeállította Jakab Albert Zsolttal, és az előszót írta Kinda István) – és két kiadványt szerkesztett: *Beavatás. Tanulmányok a zabolai Fiatal Néprajzkutatók Szemináriumainak anyagából (2008–2011)*. Kriza János Néprajzi Társaság – Csángó Néprajzi Múzeum, Kolozsvár–Zabola, 2011; illetve *A Székely Nemzeti Múzeum*, második, javított és bővített kiadás, Székely Nemzeti Múzeum, Sepsiszentgyörgy, 2013.

Közölt tanulmányok: A hagyomány vonzásában: mészégetők Vargyason, in: Uő (szerk.): *Beavatás. Tanulmányok a zabolai Fiatal Néprajzkutatók szemináriumainak anyagából (2008–2011)*, Kriza János Néprajzi Társaság – Csángó Néprajzi Múzeum, Kolozsvár–Zabola, 2011, 109–163; Egy száztíz esztendő vöfelykönyv Erdővidékről, *Acta Siculica 2011*, Sepsiszentgyörgy, 653–658; A pap szerepe és helye a moldvai csángó társadalomban és vallásosságban, in: Gazda József – Szabó Etelka (szerk.): *Körösi Csoma Sándor – lelki élet, vallásosság*, Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, Kovászna, 2013, 499–507. Cikkek: Gazdálkodói magatartások a háromszéki falvakban, *Csernátoni Füzetek*, 2013/61, 6–7; A zabolai Csángó Néprajzi Múzeum, in: Uő (szerk.): *A Székely Nemzeti Múzeum*, második, javított és bővített kiadás, Sepsiszentgyörgy, 2013, 93–102 (Pozsony Ferencsel). Recenziók: Eltűnt és gyarapodó kisebbségek Erdélyben, *Erdélyi Múzeum*, LXXIV, 4, 219–222; A csángó: nyelv vagy nyelvjárás? *Korunk*, XXIV, 2, 116–120.

– Dimény Attila publikációi: A publikus tér használata Kézdivásárhelyen a 19–20. században, in: Kinda István (szerk.): *Beavatás. Tanulmányok a zabolai Fiatal Néprajzkutatók Szemináriumainak anyagából (2008–2011)*. Kolozsvár–Zabola, 2011, 69–108; A kézdivásárhelyi polgárság egyesületi élete a 19. század második felétől a 20. század közepéig, *Acta Siculica 2011*, Sepsiszentgyörgy, 511–541, Az Erzsébet Árvaleány-nevelő Intézet első harminc éve az árvaház-alapító báró Szentkereszty Stephanie elnöksége alatt (1872–1902), in: Tóth Szabolcs Barnabás (szerk.): *Szentkereszty Stephanie Emlékkönyv. A Háromszék vármegyei Erzsébet Árvaleány-nevelő Intézet 140. évfordulójára*, Háromszék Vármegye Kiadó, Sepsiszentgyörgy, 2013, 29–56; A kézdivásárhelyi Incze László Céhtörténeti Múzeum, in: Kinda István (szerk.): *A Székely Nemzeti Múzeum*, második, javított és bővített kiadás, Sepsiszentgyörgy, 2013, 85–92.

– Dimény Erika Használat és szoros megtartás végett kiadott rendszabályok – 19. századi kiváltságlevelék a kézdivásárhelyi Céhtörténeti Múzeum gyűjteményében címmel közölt dolgozatot (*Acta Siculica 2011*, Sepsiszentgyörgy, 425–443).

– Dobolyi Annamária tudományos közleményei: Épületmesterek és a Szépítő Bizottság tevékenysége Kézdivásárhelyen 19–20. sz. fordulóján, *Acta Siculica 2011*, Sepsiszentgyörgy, 543–555, A kézdivásárhelyi kis sétatér és gőzfürdő, *Acta Siculica 2011*, Sepsiszentgyörgy, 555–563, Báró Szentkereszty Stephanie képzőművészeti tevékenysége, in: Tóth Szabolcs Barnabás (szerk.): *Szentkereszty Stephanie Emlékkönyv. A Háromszék vármegyei Erzsébet Árvaleány-nevelő Intézet 140. évfordulójára*, Háromszék Vármegye Kiadó, Sepsiszentgyörgy, 2013, 133–153.

tagoltság. *Elemzések a kulturális megosztottságról*, Tér és terep, 9, Budapest, 2013, 285–314.

– Szőcsné Gazda Enikő tanulmányt jelentetett meg: A Zathureczky család székelyföldi ága a 19. században. Gazdaság és mentalitástörténeti vázlat, *Acta Siculica 2011*, Sepsiszentgyörgy, 283–296; Kultúr-növények tündöklése és bukása: a szemerjai dohány példája, in: Muskovics Andrea Anna (szerk.): *Szőlőbor-termelés-fogyasztás-társadalom. Borkultúra és társadalom, visszatekintve a 21. századi Magyarországról*, Agroinform Kiadó, Budapest, 2013, 433–435, recenziót közölt a *Korall* 50., Kapcsolatok – Hálózatok című számában Granasztói Péter: *Az eltűnt mindennapok nyomában. Mezővárosi társadalom a tárgyi világ tükrében* kötetéről, cikket közölt a Brassói Néprajzi Múzeum évkönyvében.

– D. Haszmann Orsolya 2013-ban *A csernátoni Haszmann Pál Múzeum* címmel állított össze képes albumot a múzeum negyvenéves évfordulójának tiszteletére, melyet a Székely Nemzeti Múzeum adott ki. Tanulmányt közölt Vég Antal emlékezete a szülőfaluban címmel (*Acta Siculica 2011*, Sepsiszentgyörgy, 593–612), cikket Bod Péter emlékezete a szülőfaluban, *Csernátoni Füzetek*, 60, 7, 10). Ugyanő szerkesztette a *Csernátoni Füzetek* lapszámaint is.

5.4. Szakkiadványok

2011-ben az *Acta Siculica 2011* kiadásával zártuk az évet, 2012-ben az alábbi könyvek kerültek megjelenítésre: Daniel G. Scheint: *Az erdélyi székelyek földje és népe természeti, politikai, statisztikai és történelmi szempontból (1833)*, fordította Boér Laura, előszó Zepeczner Jenő, Várallyai Rékával: *Kós Károly Székely Nemzeti Múzeuma*; az Országos Széchényi Könyvtárral közös kiadásban: *Pesty Frigyes helynévgyűjteménye 1864–1865. Székelyföld és térsége 1. Kovászna megye* (közéteszi Csáki Árpád), Budapest–Sepsiszentgyörgy; Zoltán Székely: *Lucrări alese* (Székely Zsolt szerkesztésében), Roediger Lajos: *Kászonszék és Háromszék néprajzos szemmel*, (sajtó alá rendezte, bevezető tanulmánnyal ellátta Szócsné Gazda Enikő).

A 2013-ban kiadott könyveink: Kinda István (szerk.): *A Székely Nemzeti Múzeum*. Második, javított és bővített kiadás. Kiadja a Székely Nemzeti Múzeum, Sepsiszentgyörgy, 2013; Csáki Árpád: Pálos misszió Háromszéken a 18. században. Az illyefalvi rendház és könyvei. *Székelyföldi könyvgyűjtemények 1*; Tüdős S. Kinga (szerk.): *Kastélyok, udvarházak és lakóik a régi Székelyföldön. In memoriam Demény Lajos (1926–2010)*, D. Haszmann Orsolya: *A csernátoni Haszmann Pál Múzeum*.

Megjelent ugyanakkor az Erdélyi Művészeti Központ gyűjteményeinek és bemutatkozó kiállításának a katalógusa *Az Erdélyi Művészeti Központ gyűjteményei* címmel, illetve Vécsi Nagy Zoltán: *Szocrelatív – Erdélyi magyar művészet 1945–1965 között* című művészettörténeti értekezése.

A zabolai Csángó Néprajzi Múzeum 2011 végén két kötettel gyarapította kiadványai sorát: Kinda István (szerk.): *Beavatás. Tanulmányok a zabolai Fiatal Néprajzkutatók szemináriumainak anyagából (2008–2011)*. Kriza János Néprajzi Társaság – Csángó Néprajzi Múzeum, Kolozsvár–Zabola, illetve Jakab Albert Zsolt – Pozsony Ferenc (szerk.): *Páva. Tanulmányok egy orbaiszéki faluról*. Kriza János Néprajzi Társaság – Csángó Néprajzi Múzeum, Kolozsvár–Zabola.

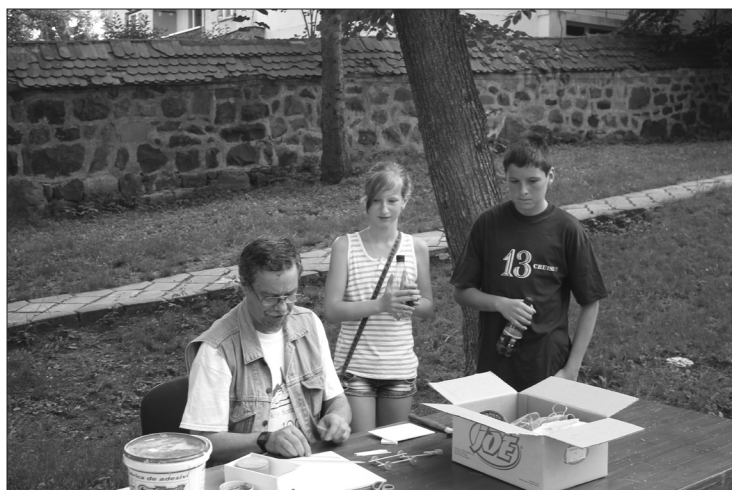
Bízunk benne, hogy beszámolóinkat olvasva, az évkönyvet lapozgatva, tanulmányozva felkeltjük a kedves Olvasó érdeklődését az intézményünkben folyó tudományos, közművelődési és művészeti alkotómunka iránt.

Sajtótájékoztató Székely István, Antal Árpád, Vargha Mihály és Tamás Sándor részvételével az EMÚK bővítési stratégiájáról. Sepsiszentgyörgy, 2012

Szöcsné Gazda Enikő és Fabó Beáta az *Ácsolt fatornyok, védelmező templomok* című kiállítás megnyitóján. Sepsiszentgyörgy, 2013

Múzeumpedagógiai tevékenység Szeles József restaurátor segítségével. Sepsiszentgyörgy, 2013

Raportul de activități al Muzeului Național Secuiesc

(noiembrie 2011 – octombrie 2013)

Andrea Gál, Mihály Vargha și Réka Várallyai la deschiderea Târgului de Crăciun

Salutări călduroase tuturor cititorilor care deschid cu interes cea de-a șasea ediție a anuarului nostru *Acta Siculica*, în care dorim să vă prezentăm, în mod excepțional, realizările muzeului din ultimii doi ani reunite într-un singur volum.

Este un motiv de satisfacție pentru noi că și în perioada 2011–2013 am reușit să ne îndeplinim principalele noastre obiective: am îngrijit clădirea bătrână de o sută de ani a sediului nostru; prin expozițiile și manifestările noastre de nivel înalt ne-am lărgit paleta audiențelor țintă; am emis publicații și cataloage pretențioase. Pe lângă muncă, am reușit să mai și sărbătorim: anul 2012 a fost jubileul centenar al clădirii sediului nostru, iar în 2013 am omagiat moștenirea spirituală a lui Károly Kós. De asemenea am sărbătorit în frumoasă atmosferă festivă două dintre unitățile noastre externe: cea din Cernat, care

a împlinit 40 de ani, respectiv, cea din Zăbala, ajunsă la 10 ani.

Considerăm în continuare de primă importanță ca instituția noastră să aibă o deschidere cât mai largă spre public: să ne remarcăm nu doar prin prezentarea și popularizarea rezultatelor științifice, dar să oferim și programe pentru petrecerea plăcută a timpului liber, ca să putem atinge nu doar mințile dar și inima vizitatorilor. Străduințele noastre în această privință au adus rezultate frumoase: pe lângă zilele tematice organizate pentru grupuri de copii și pentru familii (Ziua Ciupercilor, Ziua Picturii Maghiare, Ziua Păsărilor și Arborilor etc.) s-au adăugat programele de pedagogie muzeală integrale derulate în paralel cu expozițiile și manifestările noastre (*Giuvaere și veșminte în erele arheologice*, caietul tematic *Lumea lui Károly Kós*). Tradiția seratelor de concerte în grădina muzeului se bucură de o tot mai mare popularitate, iar în Festivalul Zilelor Orașului Sfântu Gheorghe ne asumăm un rol din ce în ce mai semnificativ în fiecare an. Credem că dacă cineva intră ca „civil” la un astfel de eveniment din grădină, va deveni în curând curios și în privința expozițiilor prezentate în clădirea sediului.

Muzeul Național Secuiesc a avansat semnificativ în cei doi ani trecuți atât în domeniul colecțiilor publice cât și în domeniul programelor științifice și culturale, în cele ce urmează vom prezenta detaliat aceste realizări. Nu am reușit să publicăm ediția 2012 a anuarului nostru *Acta Siculica* din cauza labirintului administrației bucureștene care răspunde pentru cheltuirea banilor publici, astfel anul acesta ne prezentăm cu un volum coroborat. Ce-i drept, și înmulțirea sarcinilor, și suprasolicitarea personalului nostru științific, împușinat în ultimii ani, face justificabilă slăbirea ritmului stresant cerut de realizarea anuarului. Raportul nostru elaborat pentru trecerea în revistă a celor doi ani trecuți poate fi doar o simplă semnalare a diverselor activități efectuate de colegii noștri, și din acest motiv, contrar practicii noastre din anii precedenți, vom aminti numai schimbările și realizările mai semnificative.

1. Probleme generale

Cea mai importantă realizare a anului 2012 a fost că instituția noastră a primit acreditarea Ministerului Culturii și Patrimoniului Național din București prin ordinul ministerial nr. 2289/11. 06. 2012 publicat în Monitorul Oficial, fiind primul muzeu maghiar din România care obține acest act. Acreditarea ministerială a unui muzeu înseamnă că aceea instituție îndeplinește în mod verificat și atestat la cel mai înalt nivel toate prevederile și cerințele referitoare la o astfel de instituție: asigură ocrotirea și prezervarea, îmbogățirea colecțiilor, precum și prelucrarea profesională a acestora prin publicații, oferă servicii culturale de calitate atât audienței de specialitate cât și publicului mai larg, respectiv, dispune de un management muzeal orientat spre viitor. Astfel colecția publică fondată acum 140 de ani a demonstrat că prin lucru consecvent se poate ridica la rang de instituție culturală de importanță națională și conform celor mai noi reglementări elaborate după modele occidentale; având în vedere că – deși funcționarea muzeelor și colecțiilor din România este

condiționată de acreditarea acestora prevăzută de legea muzeelor intrată în vigoare în 2003 – din cele aproape 800 unități muzeale înregistrate pe plan național doar câteva zeci de muzee au obținut această calificare.

În primăvara anului 2012 susținătorul nostru financiar, Consiliul Județean Covasna a evaluat activitatea de cinci ani a conducătorului instituției, și l-a însărcinat cu conducerea muzeului pentru alți patru ani până în aprilie 2016.

Tot în 2012 s-a elaborat o altă documentație importantă a administrației Muzeului Național Secuiesc, așa numitul control intern managerial.

În septembrie 2012 instituția noastră a devenit mai bogată cu o nouă unitate. Centrul de Arte Plastice din Transilvania s-a format cu noul obiectiv de a descoperi și inventaria, de a colecta și prelucra, de a expune prin expoziții și a dispune spre cercetare operele reprezentative ale artiștilor plastici din Transilvania de după 1945 – în primul rând pe cele maghiare. Activitatea acestei unități este coordonată și analizată de un curatoriu de specialitate. Țelul final al inițiatorilor este ca Centrul de Arte Plastice din Transilvania să se dezvolte într-un muzeu independent pe terenul cumpărat în vecinătatea muzeului nostru.

1.1. Instituția noastră în sfera colecțiilor publice

Muzeul Național Secuiesc este o instituție regională subvenționată de Consiliul Județean Covasna. Subunitățile sale cuprind o bibliotecă, secții interne de științele naturii, de arheologie-istorie și de etnografie, galerii de arte plastice din Sfântu Gheorghe (Galeria de Artă „Gyárfás Jenő”, Spațiul Expozițional de Artă Contemporană Magma, Centrul de Arte Plastice din Transilvania), respectiv unități externe ca cele din Baraolt (Muzeul Depresiunii Baraolt), din Cernat (Muzeul „Haszmann Pál”), din Târgu Secuiesc (Muzeul Breslelor „Ince László”) și cel din Zăbala (Muzeul Etnografic Ceangăiesc).

Din bugetele aferente ale anilor 2012-2013 Muzeul Național Secuiesc a cheltuit 317.000 lei, respectiv, 371.000 lei pe programe; pe lângă aceste sume am obținut fonduri și din proiecte câștigate în sumă de 362.500 lei în cei doi ani trecuți prin intermediul Fundației Muzeul Național Secuiesc. Ministerul Administrației Publice și Justiției din Ungaria ne este un sponsor principal. Veniturile noastre sunt realizate din bilete de intrare, închiriere săli, taxe de monitorizare arheologică.

În perioada discutată rețeaua muzeelor noastre a fost frecventată 95.026 de vizitatori.

1.2. Probleme organizatorice și resursele umane

– Personalul nostru administrativ este compus din: Anna Szabó – contabil, Tünde Tamás – secretară, Edit Bernád – referent resurse umane cu contract, respectiv, József Zavicsa – administrator.

– Până în 1 martie 2012 programele de pedagogie muzeală au fost asigurate Éva Demeter, muzeolog responsabil pentru educația publică, iar după 1 martie ea este suplinită de Orsolya Vinczeffy, programele fiind organizate împreună cu Zonga Bartha, pedagog muzeal. Administratorul parcului de calculatoare și tehnicianul paginii web a muzeului este în continuare Róbert Bagoly.

– Conducătorul Bibliotecii Muzeului este Hunor Boér, iar Gabriella Gyenge lucrează ca bibliotecar-conservator. Colegul altruist al instituției noastre Zoltán Tiboldi, bibliotecar-muzeolog pensionar a decedat pe 8 februarie 2013.

– La Secția de Științele Naturii sarcinile sunt îndeplinite de muzeologul Irén Kocs. Pe lângă faptul că participă și la redactarea anuarului muzeului *Acta Siculica*, muzeologul Secției îndeplinește și funcția de vicepreședinte al Fundației Muzeul Național Secuiesc, fiind totodată și reprezentanta organizației sindicale a angajaților muzeului.

– Secția Arheologie–Istorie este condusă de arheologul Sándor József Sztáncsu; din vara anului 2012 colectivului de muncă al secției i s-a alăturat istoricul András Tóth-Bartos. Sarcinile primare legate de colecția materială sunt îndeplinite de restauratorul József Szeles, respectiv conservatorul Irén Mandalian. În decembrie 2011 Sándor József Sztáncsu a obținut titlul de doctor în științele istoriei la Universitatea

Pedagogie muzeală cu Orsolya Vinczeffy

„Alexandru Ioan Cuza” din Iași. András Tóth-Bartos își continuă studiile doctorale la Universitatea „Eötvös Lóránd” din Budapesta.

– Secția de Etnografie a funcționat cu doi muzeologi (Enikő Szőcsné Gazda și István Kinda), respectiv doi conservatori (Kinga Katalin Lázár–Prezmer și Zoltán Tankó). În cursul anului 2012 muzeologul István Kinda a obținut calificarea oficială de specialist pentru evaluarea profesională a artefactelor etnografice din partea Ministerului Culturii și Patrimoniului Național din România. Kinga Katalin Lázár–Prezmer și-a terminat studiile în specializarea Conservare și Restaurare de Arhitectură la Facultatea de Istorie a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, și de asemenea în cursul aceluiași an, a participat la practică profesională de restaurare condusă de restauratori specialiști elvețieni și berlinezi, muncă efectuată pe materialul arheologic al Bisericii Negre din Brașov, unde a acumulat cunoștințe valoroase în domeniul restaurării și al conservării preventive.

– La Galeria de Artă „Gyárfás Jenő” lucrează Imre Géza Sántha, istoric de artă, și Orsolya Vinczeffy, conservator. Tot ei administrează și colecția tot mai bogată a Centrului de Arte Plastice din Transilvania, munca lor fiind asistată de Zonga Bartha și Arnold Musát în calitate de organizatori de programe.

– Munca organizatorică în Spațiul Expozițional de Artă Contemporană Magma a fost asigurată de Attila Kispál, Ágnes Kispál și Barnabás Vetró, care asistă în același timp și curatorii Galeriei de Artă „Gyárfás Jenő” care funcționează cu personal scăzut.

Tractoare și mașini agricole puse în funcțiune în curtea Muzeului „Haszmann Pál”

– În Muzeul Depresiunii Baraolt lucrează László Demeter, istoric–muzeolog, și Edit Hoffmann în calitate de conservator.

– În Muzeul „Haszmann Pál” din Cernat lucrează Orsolya Dimény-Haszmann, etnograf-muzeolog; Lajos Haszmann, restaurator; Gabriella Haszmann, conservator, și László Haszmann, paznic de noapte. Din septembrie 2012 muzeologul Orsolya Dimény-Haszmann și-a început studiile doctorale la Facultatea de Etnologie și Antropologie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca.

– În Muzeul Breslelor „Incze László” din Târgu Secuiesc nu au fost schimbări din aspect organizatoric și în privința personalului. Unitatea este condusă de etnograful muzeolog Attila Dimény, asistat de colegii Erika Dimény, etnograf și pedagog muzeal;

Annamária Dobolyi, istoric de artă, muzeolog. Conservatori sunt Laura Ercse și Zoltán Orosz. În 2012 Attila Dimény a obținut din partea Ministerului Culturii și Patrimoniului Național al României calificarea oficială de specialist pentru evaluarea profesională a vestigiilor istorice și materiale ale vieții urbane ardelenice din secolele 18-20, iar Erika Dimény a obținut diploma de pedagogie muzeală la cursul de specializare organizat de către CPPC București.

– În Muzeul Etnografic Ceangăiesc din Zăbala lucrează Edit Jakabfy în calitate de restaurator pe bază de contract.

1.3. Dezvoltarea infrastructurii

– În 2012 s-a realizat renovarea integrală a structurii de tavan și de acoperiș pe aripa de sud a clădirii principale, care găzduiește expoziția permanentă de arheologie și istorie;

– am renovat structura de acoperiș și scările casei curatoriale de pe latura sudică;

– pentru jubileul centenar al clădirii muzeului am inaugurat în sala scării vitraliul monumental intitulat *Prințul Csaba* proiectat de către contele Miklós Bánffy;

– în cadrul festivităților jubileului centenar am instalat lămpile din fier forjat proiectate cândva de Károly Kós și executate acum de un fierar localnic: cele două felinare de la poartă, respectiv, lampa pendentivă de la intrarea sub acoperișul special („szakállszárító”) pentru protejarea lapidariului, sprijinit pe partea interioară a gardului de piatră a țintirimului;

– în septembrie-noiembrie 2012 a avut loc renovarea și reparația structurii acoperișului Muzeului Breslelor „Incze László”, apoi în iunie-iulie 2013 s-a efectuat renovarea frontului dinspre piața principală a clădirii muzeului;

– în 2013 s-a finalizat un nou proiect de amenajare pentru terenul cumpărat în vecinătatea muzeului, ceea ce este o precondiție obligatorie a viitorului Centru de Arte Plastice din Transilvania și a înființării proiectului Grădina Artelor;

– în toamna anului 2013 a avut loc renovarea integrală, modernizarea iluminării Sălii Toleranței și a Sălii Cavalerilor.

1.4. Fundații și asociații de sprijin

Fundația Muzeul Național Secuiesc, respectiv, asociațiile operate de unitățile noastre externe – Asociația Medium Contemporan Magma din Sfântu Gheorghe, Asociația Culturală „Bod Péter” din Cernat, Asociația Culturală „Haszmann Pál” din Cernat, Asociația Culturală „Gaál Mózes” din Baraolt, Asociația Prietenilor Muzeului Târgu Secuiesc, Asociația „Pro Museum” din Zábala – prin atragerea unor surse de finanțare și a altor fonduri au contribuit semnificativ la dezvoltarea instituțiilor noastre, la acoperirea cheltuielilor legate de programele noastre de cercetare și de publicare, precum și a evenimentelor organizate de muzeul nostru.

2. Colecții

2.1. Depozitare, evidență

– În Bibliotecă, în domeniul *colecțiilor muzeale*, inventarul noului catalog electronic realizat cu programul Alice 5.50 a depășit cu mult peste 35.000 de titluri. Dintre acestea, unele date minimale a 7640 titluri (în majoritate cărți vechi) sunt accesibile și prin căutare on-line pe pagina de web a muzeului. S-a luat în evidență integral noua colecție provenită din moștenirea lui Zsombor Kádár.

– Secția de Științele Naturii a trimis spre atestare la Ministerul Cultural din București clasificarea a peste 200 de obiecte, dintre care 68 de bucăți aparțin în categoria de tezaur.

– La Secția de Arheologie–Istorie, colegii departamentului au continuat pe de o parte revizia colecțiilor și clasificarea bazei de date arheologice, cu inventarierea materialului excavat în anii trecuți la Ariușd, Boroșneul Mic, Sfântu Gheorghe (4500 de obiecte până acum); pe de altă parte au terminat aranjarea sigiliilor (249 buc.) din colecția de istorie, completarea fișierelor descriptive ale acestora, respectiv continuă clasificarea colecției numismatice (monezi, bancnote) și a arsenalului istoric, optimizând condițiile de depozitare. Totodată au început clasificarea și restaurarea textilelor (veșminte preoțești, covoare).

– Colegii noștri de la Secția de Etnografie s-au ocupat de reorganizarea și reamenajarea depozitului de textile, respectiv, a magaziei de lemne. O schimbare semnificativă în cadrul muzeului este faptul că îngrijirea fototecii instituției a intrat în sarcina lui Enikő Szöcsné Gazda. Digitizarea fototecii și clasificarea fotografiilor a accelerat în mod semnificativ servirea cercetătorilor.

– Galeria de Artă „Gyárfás Jenő” s-a îmbogățit cu 19 obiecte de artă, dintre care 6 achiziții și 13 au fost donate – provenind de la artiști ca Jenő Gyárfás, Endre Kőváry, László Diószeghy, Nándor Lajos Vargha. Întreaga colecție este prelucrată într-un procent de 90%.

– Centrul de Arte Plastice din Transilvania a primit 29 de donații: tânăra instituție a primit obiecte de artă valoroase din moștenirea lui Péter Balázs, Gy. Zoltán Erdei, Ella Gazdáné Olosz, Ferenc Incze, Miklós Jakobovits, Jutta Pallos Sch., Gábor Miklóssy, László Tóth, Artúr Vetró.

– Cele mai noi achiziții ale colecției de peste 3250 de obiecte inventariate ale Muzeului Breslelor din Tg. Secuiesc sunt luate în evidență profesională și economică în mod continuu.

Erdővidék Múzeuma

A Barót Napok keretében

gyermekjáték kiállítás nyílik a
Székely Nemzeti Múzeum és megánszemélyek gyűjteményéből

Régen volt, igaz volt

címvel.

A kiállítást megnyitja:
Hoffmann Edit

Időpont: 2013. június 6., csütörtök

Helyszín: Erdővidék Múzeuma,
Kászoni Gáspár terem

Hozza el gyermekeit, unokáit,
hívja meg családját, barátait, ismerőseit!

Mindenkit szeretettel várunk!

Expoziție de jucării la muzeul din Baraolt

– Inventarierea colecției tot mai crescândă a Muzeului „Haszmann Pál” se efectuează în mod continuu, cea mai mare problemă fiind lipsa spațiilor de depozitare, din care motiv expozițiile sunt deja aglomerate, cu aspect de magazie. Înființarea unei clădiri moderne de depozitare, unde și-ar găsi loc și atelierul de restaurare este o sarcină urgentă.

– Muzeul Depresiunii Baraolt s-a îmbogățit cu obiecte din domeniul istoriei locale, evidența lor este la zi.

– Muzeul Etnografic Ceangăiesc din Zăbala a început inventarierea fotografică a obiectelor colecționate în ultimii ani, asemenea celor 1500 obiecte deja existente. O parte a obiectelor și a mobilierului din inventar a fost integrată în expoziția care poate fi vizitată.

2.2. Conservare, restaurare

– Specialiștii Arhivei din Budapesta au restaurat pentru Biblioteca instituției planurile clădirilor muzeului desenate de Károly Kós.

– La Secția de Arheologie-Istorie restauratorul József Szeles a restaurat 73 de obiecte aparținând secțiilor de arheologie, istorie și de etnografie. De asemenea a colaborat în mod continuu la organizarea expozițiilor din secțiile Muzeului Național Secuiesc, precum și la organizarea programelor de pedagogie muzeală.

– În cursul anului 2012 am obținut finanțare din partea Fondului Național al Culturii din Ungaria pentru reîmpachetarea colecției de broderie în materiale de conservare moderne, totodată Simona Stănculescu, restaurator din Sibiu a efectuat restaurarea unei broderii din secolul al 17-lea, iar asistenta sa Kinga Lázár Prezmer, colega noastră a restaurat și alte textile și obiecte de ceramică. În fototecă Enikő Szőcsné Gazda a efectuat împachetarea în hârtie pH-neutră a peste 2200 fotografii pe hârtie și alte 1000 de negative pe sticlă. În primăvara anului 2013 a avut loc restaurarea porții secuiești salvate anterior din Alungeni, și reinstalarea acesteia în rândul porților secuiești, de asemenea, a fost restaurată și poarta secuiescă din Zetea.

– În Galeria de Artă „Gyárfás Jenő” a fost restaurată de către László Vinczeffy portretul în ulei pe pânză al baronesei Stefánia Szentkereszty, care a sosit în colecția galeriei într-o stare deteriorată.

– În Muzeul Breslelor „Incze László” din Tg. Secuiesc s-a efectuat curățarea de praf a grinzilor principale și mașinilor de pompieri expuse în curte, curățarea de praf a colecției de obiecte expuse în clădire, cât și dezinsectizarea cu gaz contra infecției de molii a colecției de păpuși îmbrăcate în port popular „Zsuzsi și Andris”, respectiv, curățarea de praf și conservarea artefactelor nou-sosite în colecție.

– În muzeul „Haszmann Pál” din Cernat s-a efectuat ca de obicei tratarea anticorozivă a obiectelor de lemn și de metal a muzeului în aer liber.

– În Muzeul Etnografic Ceangăiesc din Zăbala, Edit Jakabfy a restaurat textile și a conservat în mod profesional mai multe sobe din fontă.

2.3. Îmbogățirea colecțiilor

Colecțiile sediului din Sfântu Gheorghe și ale unităților externe s-au îmbogățit cu mii de obiecte în perioada discutată, iar pe lângă acestea, materiale documentare (fotografii, acte) semnificative și numeroase publicații editate de bibliotecă au diversificat colecțiile existente.

3. Expoziții și alte manifestări culturale

Unitățile noastre muzeale au înregistrat următoarele numere de vizitatori:

– Clădirea centrală din Sfântu Gheorghe: 35.180

– Galeria de Artă „Gyárfás Jenő” din Sfântu Gheorghe: 1992 (închisă pentru renovare din iunie 2012)

– Spațiul Expozițional Magma: 8336

– Muzeul „Haszmann Pál” din Cernat: 20.720

– Muzeul Breslelor din Târgu Secuiesc: 22.526

– Muzeul Depresiunii Baraolt: 2413

– Muzeul Etnografic Ceangăiesc din Zăbala: 3859

În sălile de expoziții ale Muzeului Național Secuiesc s-au organizat peste o sută de expoziții și manifestări culturale în perioadă trecută. În cele ce urmează vom evidenția câteva evenimente realizate în sine sau legate în mod special de muzeu.

Principalele evenimente ale sediului din Sfântu Gheorghe:

– În 2012 în cadrul aniversării centenare ale clădirii muzeului s-a deschis expoziția comemorativă „Contele Bánffy Miklós”, organizată de Muzeul și Institutul de Istorie a Teatrului din Budapesta.

– În 2013 în cadrul anului memorial Károly Kós a avut loc expoziția comună a Arhivelor din Budapesta și a Muzeului Național Secuiesc intitulată *Lumea lui Károly Kós, 1912*, expusă mai târziu și la Târgu Secuiesc și în București.

– Colegii de la Secția de Arheologie-Istorie au restaurat și reamenajat expoziția de bază demontată din cauza lucrărilor efectuate la acoperișul aripii de sud a clădirii muzeului; în 2012 Sándor József Sztáncsu și András Tóth-Bartos au adus la Sfântu Gheorghe și au amenajat expoziția itinerantă *Mesaje din trecut (Steme și sigilii ale Ținutului Secuiesc)*. Prin împrumutarea tezaurului din Peteni și Șimleul Silvaniei, respectiv, a Muzeului Național de Istorie din București, secția a contribuit la realizarea expoziției naționale *Aurul și argintul antic din România*. De asemenea, secția a împrumutat obiecte pentru expoziția *Arta cositorului de la Renaștere la Baroc, secolele 16-18*, amenajată în Muzeul de Istorie din Brașov.

– Enikő Szőcsné Gazda de la Secția de Etnografie a participat în perioada iunie-septembrie 2012, cu 48 de obiecte și un documentar fotografic semnificativ la expoziția *Copilăria de altădată, la țară*, organizată de Muzeul Național de Istorie a României. În ianuarie 2013 a amenajat expoziția Muzeului Etnografic din Budapesta *Turle din lemn – biserici ocrotitoare*. În cadrul evenimentului Noaptea Muzeelor din 23 iunie ea a amenajat expoziția camerală *Corpuri de iluminat din colecția Muzeului Național Secuiesc*. La sfârșitul lunii octombrie s-a deschis expoziția *Dantele transilvănene*, organizată tot de Enikő Gazda Szőcsné.

În perioada mai-iunie secția a împrumutat mai multe obiecte secției noastre din Baraolt pentru o expoziție legată de copilărie, respectiv, 13 fotografii pentru realizarea expoziției *Băile și apele minerale ale Ținutului Trei Scaune*, organizată de Asociația pentru Dezvoltare Turismului în Județul Covasna în Franța. În luna august secția a împrumutat 13 fotografii din fototeca muzeului pentru expoziția *Conacele Ținutului Trei Scaune* organizată de Asociația Artei și Patrimoniului din Transilvania, în cadrul zilelor comemorative Nándor Urmánczi din Toplița.

Centrul de Arte Plastice din Transilvania

Noua instituție a ținut expozițiile sale de debut la Cluj-Napoca, în sala de expoziții Minerva, și în Institutul Balassi din București în perioada februarie-martie. În luna septembrie a avut loc vernisajul expoziției de mare succes *Szocrelatív. Arta maghiară din Transilvania între anii 1945-1965* sub îndrumarea curatorului Zoltán Vécsei Nagy; la acest eveniment s-a lansat și cartea curatorului având același titlu.

Muzeul „Haszmann Pál” din Cernat

La data de 15 martie în muzeu putea fi vizitată expoziția individuală de sculptură în lemn a lui József Haszmann – *O viață visată în lemn*, organizată de Haszmann Gabriella. Pe 17 mai 2013 s-a deschis o expoziție temporară din broderiile de perete inscripționate ale Muzeului „Haszmann Pál”. Pe 21 septembrie, cu ocazia aniversării a 40 de ani de existență a muzeului, s-a organizat o expoziție temporară intitulată *Pașaport în imperiul Eterului. Trecutul radioului în Trei Scaune*.

Muzeul Breslelor „Incze László” din Târgu Secuiesc

Cu ocazia aniversării a 35 de ani de existență a Ansamblului Folcloric Perkő, în noiembrie 2011 Attila Dimény a organizat o expoziție temporară la Sânzieni. Împreună cu Erika Dimény au organizat la Târgu Secuiesc expoziția intitulată *Interioare burgheze*

Expoziția *Interioare burgheze de altădată* din Muzeul Breslelor „Incze László” din Târgu Secuiesc

de altădată. Amenajări interioare burgheze în Ținutul Trei Scaune la răscrucea secolelor 19-20. Materialul expoziției putea fi văzută mai târziu la Gheorgheni și la Odorheiu Secuiesc, iar în 2013 a fost reamenajată ca expoziție permanentă a muzeului din Zăbala.

În decembrie 2012 a avut loc vernisajul expoziției de geologie intitulată *Mesajul milioanelor de ani. Fosile, roci și minerale din Ținutul Secuiesc*, organizată de fotografii și geologul Zsolt Bartha și Attila Dimény.

Muzeul Depresiunii Baraolt

Muzeul Depresiunii Baraolt a organizat în jur de 70 de evenimente în ultima perioadă, printre care numeroase prelegeri, mai multe expoziții, proiectare de filme și programe pentru copii.

Muzeul Etnografic Ceangăiesc din Zăbala

În ianuarie 2012 muzeul a deschis la Cluj-Napoca, la Asociația Etnografică „Krizsa János” expoziția *Viața școlară la Zăbala*, iar în martie a organizat în clădirea principală a Muzeului Național Secuiesc expoziția *Cultura tradițională a românilor din Zăbala*. În luna mai s-a deschis la Zăbala o expoziție nouă, permanentă *Ceramica din Oituz*, iar în iunie instituția s-a prezentat la Hunedoara cu expoziția periodică *Ceangăii din Moldova*. În luna august s-a organizat o expoziție cu tema *Capcane pentru animale sălbatice și vânatul în Zăbala*. Pe 14 septembrie 2013 am sărbătorit aniversarea a 10 ani de existență a muzeului. Cu această ocazie am organizat două vernisaje *Interioare burgheze de altă dată. Amenajări interioare burgheze în Ținutul Trei Scaune* și *Interioarele familiei Condrea*. Din lipsă de muzeolog permanent cele două evenimente au fost organizate de doi colegi ai instituției István Kinda și Attila Dimény sub îndrumarea profesorului Ferenc Pozsony.

4. Viața științifică

4.1. Prelucrarea colecțiilor, muncă de cercetare internă și externă

Colegii noștri au efectuat o activitate științifică intensivă cercetând în biblioteci și arhive, respectiv, pe teren. Prin expozițiile și publicațiile lor au continuat prelucrarea și punerea la dispoziția publicului colecțiile lor, pe lângă acestea au stat și la dispoziția solicitărilor și cercetătorilor instituțiilor partenere. Secțiile noastre au primit mai mult de o sută solicitări de cercetare.

4.2. Prelegeri științifice și de popularizare, respectiv alte realizări științifice

– În 2012 Mihály Vargha a ținut o prelegere cu proiecție intitulată *Károly Kós și Muzeul Național Secuiesc* la Arhiva din Budapesta, iar în martie 2013 cu aceeași temă în cadrul unei conferințe la Facultatea de Arte a Universității Creștine Partium. În iunie a ținut un discurs la Minele Lueta în cadrul ședinței itinerante a Academiei de Arte Plastice din Ungaria.

– Irén Kocs de la Secția de Științele Naturii a participat în 2012 și în 2013 la sesiunea anuală a Societății Entomologice din Ungaria, unde a ținut prelegerile intitulate *Curculionide în Munții Ciucaș*, respectiv, *Colectare de insecte în Munții Vrancei*. La Odorheiu Secuiesc la conferința Sfera Științifică din Secuime – Savanți secui a reprezentat instituția noastră cu prelegerea sa intitulată *Cercetători științifici ai Ținutului Secuiesc și Muzeul Național Secuiesc*. La invitația Societății Lepidopterologice Române a participat la sesiunea națională XXII și XXIII a entomologilor români cu o prelegere intitulată: *Date asupra faunei Curculionoidea (Coleoptera) din Cheile Vârghișului și împrejurimile sale, Curculionoidea (Coleoptera) din patrimoniul Complexului Muzeal de Științele Naturii Galați*.

– Specialiștii Secției de Arheologie-Istorie au participat la următoarele conferințe științifice: în noiembrie 2012 Sándor József Sztáncuj a participat la a X-a Conferință a Arheologilor Maghiari din Transilvania, la Târgu Mureș (*Muzeul Național Secuiesc și școala arheologică din Cluj-Napoca a lui Béla Pósta*), la sesiunea științifică a Muzeului Carpaților Răsăriteni din Sfântu Gheorghe (*Așezarea eneolitică de la Târgu Mureș și câteva probleme privind eneoliticul din estul Transilvaniei*), respectiv, împreună cu Katalin T. Biró, în august 2013, la Iași, la conferința internațională *Stories Written in Stone (Lithic implements at Ariușd – preliminary report)*.

În august 2012 András Tóth-Bartos, împreună cu Tamás Sárándi, a ținut o prelegere în Tabăra de științe sociale din Băile Selters (*Funcția analizelor statisticilor sociale din Transilvania de Nord (1940–1944)*); în septembrie la Târgu Mureș a ținut o prelegere la invitația Asociației „Borsos Tamás” (*Reintegrare și modernizare în Ținutul Secuiesc, 1940-1944*). Tot el, în august 2013, împreună cu Zoltán Novák, ținut o prelegere în

István Kinda, Mihály Vargha și Árpád Csáki
cu ocazia unei lansări de carte

din Transilvania în reînnoirea artei populare la conferința etnografică *Practici culturale și reprezentare* organizată de Asociația Etnografică „Krizsa János” și Muzeul „Haáz Rezső”. În luna mai a participat la seria de prelegeri *Tradiții arhitecturale în județul Covasna* organizată de Biblioteca Județeană „Bod Péter”, cu titlul *Amenajări interioare și societatea secolului al 19-lea în Ținutului Trei Scaune*. În luna iunie, în cadrul evenimentului *Noaptea Muzeelor* a ținut o prelegere cu titlul *Instalații de încălzire din ceramică în Transilvania*, în luna iunie în Muzeul Astra din Sibiu la conferința internațională de ceramică *Ceramica între estetic și funcțional* cu titlul *Ceramica din Odorheiu Secuiesc*, în luna august la al X-lea Seminar al Tinerilor Etnografi din Zăbala cu titlul *Predarea industriei artizanale și a artei populare în Județul Covasna*, iar în septembrie la *Prima Întâlnire Internațională a Fierarilor* organizată în Hotelul Parc din Sfântu Gheorghe cu titlul *Moștenirea fierarilor din Ținutul Secuiesc*.

Un alt coleg de la Secția de Etnografie, István Kinda a ținut în martie 2012 două prelegeri despre cultura ceangăilor din Moldova la Facultatea de Științele Culturii a Universității Jyväskylä din Finlanda (*The Csángó Ethnographical Museum, Zabola, Romania; “Under control”: Fieldwork among the Csángós*). A ținut mai multe prelegeri: în luna aprilie la conferința organizată în cadrul Zilelor Körösi Csoma Sándor cu titlul *Rolul și locul preotului în societatea și religiozitatea ceangăilor*, în iunie la al IX-lea Seminar al Tinerilor Etnografi cu titlul *Gospodăritul în valea Târnavei Mici și Râul Negru*, în septembrie la al XVIII-lea Dezbateră a Arhitecturii Populare din județul Békés organizată de Consiliul Național Ungar ICOMOS (Consiliul Internațional al Monumentelor și Siturilor) cu titlul *De la cocioabe la vile, schimbarea accelerată a populației și a imaginii în satele Ținutului Trei Scaune*; în martie 2013 la conferința *Fără Frontiere – muzee locale maghiare în Transilvania* organizată de Asociația Muzeelor Locale din Ungaria și Asociația Etnografică „Krizsa János” cu titlul *Rolul Muzeului Etnografic Ceangăiesc din Zăbala în formarea identității comunitare*; în aprilie la conferința itinerantă a Asociației Etnografice „Krizsa János” cu titlul *Mineri, haiduci, braconieri. Cultura și reprezentările omului puternic din zona Baraolt*, în mai în Biblioteca Județeană „Bod Péter” cu titlul *Arhitectură și cultura locuinței la țigani din Ținutul Trei Scaune*; în iunie în Centrul Cultural Corvin Savaria din Hunedoara cu titlul *Imagini din viața ceangăilor din Moldova*, în august la al X-lea Seminar al Tinerilor Etnografi cu titlul *Politici economice de austeritate în secolul al 20-lea în Ținutul Secuiesc*. În cadrul programului european Face to Success al Asociației Ika din Cernatul de Jos cu titlul *Țigani în Ținutul Secuiesc*, respectiv, *Rolul familiei în comunitățile țigănești*. Pe lângă aceste prelegeri a ținut numeroase prezentări de carte, printre care la Sfântu Gheorghe, Zăbala, Pava, Aita Medie, Cluj-Napoca. La Budapesta, la Instituția de Etnologie din cadrul Academiei Științifice Ungare a prezentat publicațiile Muzeului Național Secuiesc.

– Attila Dimény a ținut numeroase prelegeri științifice în 2012: *Viața asociativă la Târgu Secuiesc între 1842-1948* (Tineretul Maghiar din Ardeal, seria de evenimente Pro Historia, Târgu Secuiesc), *Schimbări în spațiu și societate la Târgu Secuiesc* (Al IX-lea Seminar al Tinerilor Etnografi, Zăbala), *Amenajări interioare burgheze în Ținutul Secuiesc la răscrucea secolelor 19-20* (a XIII-a Conferință de specializare a Restauratorilor Maghiari din Transilvania, Odorheiu Secuiesc), *Mișcări feminine la Târgu Secuiesc între 1871-1948* (Asociația Femeilor Reformate, Târgu Secuiesc), iar în 2013 cu titlul *Societatea calvinistă a orașului Târgu Secuiesc din perspectiva registrelor de stare civilă între 1734-1850* (Universitatea Babeș-Bolyai, Institutul de Etnografie și Antropologie Maghiară, Școala Doctorală de Studii de Hungarologie, Cluj-Napoca).

Tabăra de științe sociale din Băile Selters (*Înființarea și modernizarea județului Covasna în anii '70*), respectiv, la Cluj-Napoca, la Asociația Etnografică „Krizsa János” (*Încercări pentru rezolvarea problemei diasporei din Transilvania de Nord între 1940-1944*).

– De la Secția de Etnografie Enikő Gazda Szócsné a ținut în noiembrie 2011, în Muzeul Etnografic din Budapesta, la sesiunea tematică *Femei – covoare – industria artizanală*, o prelegere cu titlul *Textile de casă din Ținutul Trei Scaune*, iar în ianuarie 2012 la sesiunea științifică *Dialog despre confecționarea porților secuiești* cu titlul *Porți secuiești din Ținutul Trei Scaune*. În iunie, în cadrul evenimentului *Noaptea Muzeelor*, de asemenea, a ținut o prelegere despre porțile secuiești din zonă. În aprilie 2013 a ținut o prelegere cu titlul *Rolul Asociației Femeilor Protestante*

Eveniment cultural în Sala Bartók

– Erika Dimény a organizat programe de pedagogie muzeală lângă evenimentele instituției și a contribuit la realizarea vernisajelor.

– Annamária Dobolyi a ținut în luna octombrie 2012 o prelegere la a XIII-a Conferință de Specializare a Restauratorilor Maghiar din Transilvania, Odorheiu Secuiesc și a inaugurat mai multe expoziții.

– Orsolya Dimény-Haszmann, pe parcursul anului 2012, a ținut prelegeri în cadrul anului memorial „Bod Péter” cu următoarele titluri: *Amintirea lui Péter Bod în satul său natal; Despre situri memoriale Péter Bod; Despre cultul lui Péter Bod*. De asemenea, a prezentat muzeul din Cernat la Centrul Cultural Maghiar din București, a ținut o prelegere la Zăbala cu titlul *Pedagogie muzeală la Muzeul „Haszmann Pál”*, respectiv la Eger, în cadrul evenimentului Perlele Ținutului Secuiesc cu titlul *Valorile etnografice ale Ținutului Secuiesc*. În 2013 a ținut o prelegere la Biblioteca Județeană „Bod Péter” cu titlul: *Conace din Cernat și locuitorii lor*. În luna octombrie în Muzeul Depresiunii Baraolt muzeologul în pensie Pál Haszmann a ținut o prelegere despre Muzeul „Haszmann Pál” de 40 de ani.

Pe 24 mai în cadrul Zilelor Ținutului Secuiesc Consiliul Județean Covasna a distins muzeologul în pensie Pál Haszmann cu *Premiul „Orbán Balázs”*. Împreună cu fratele său, József Haszmann au primit *Premiul pentru întreaga activitate* de la Fundația pentru Maghiarii de Peste Hotare, care a distins activitatea Asociației Culturale „Haszmann Pál” cu *Premiul pentru Națiune*.

4.3. Publicații științifice

– Cu cooperarea Bibliotecii a apărut în 2012 în ediția Muzeului Național Secuiesc volumul Daniel G. Scheint: *Pământul și națiunea secuilor din Transilvania din aspect natural, politic, statistic și istoric (1833)*. Publicațiile lui Hunor Boér: „Secuimi” și relațiile lor etnice și religioase în 2002, in: Dezső Garda (red.): *De la orașul-târg la districtul urban*, Editura Státus, Miercurea Ciuc, 2011, 280–309; Cultul lui Kelemen Mikes în Trei Scaune, *Magyar Tudomány*, 2012/3, 299–305; Muzeul Național Secuiesc, respectiv Colecțiile Bibliotecii, in: István Kinda (red.): *Muzeul Național Secuiesc*, ediția a doua revizuită și completată, Sfântu Gheorghe, 2013, 7–12; 15–22.

– Irén Kocs a publicat în calitate de coautor un articol: Contribuții la fauna de Coleoptere a Munților Ciucaș, *Acta Siculica 2011*, Sfântu Gheorghe, 111–117, și a publicat și alte articole: Contribuții la fauna de Curculionide a Munților Retezat, in: Zsolt Székely (red.): *Volum memorial la centenarul de naștere a lui Zoltán Székely*, Sfântu Gheorghe, 2012, 89–105, Cercetători Științifici și Muzeul Național Secuiesc, in: *Sfera Științifică în Ținutul Secuiesc – Savanți secuii*, Odorheiu Secuiesc, 2012, 197–217; Colecțiile de științele naturii, in: István Kinda (red.): *Muzeul Național Secuiesc*, ediția a doua revizuită și completată, Sfântu Gheorghe, 2013, 23–28.

– Sándor József Sztáncsj a publicat un studiu: Vessels with Handles with Discoid Attachments Discovered in the Ariușd-Cucuteni Area and Some Problems in the Development and Chronology of the Ariușd (Erősd) Culture in Southeastern Transylvania, in: A. Anders, G. Kulcsár, G. Kalla, V. Kiss, G. V. Szabó (eds.): *Moments in Time. Papers Presented to Pál Raczky on His 60th Birthday*, Ósrégészeti Tanulmányok/Prehistoric Studies, I, Budapest, 2013, 579–594 – coautor fiind Attila László; și șase articole: Bod/Botfalu, BV – Movila Popii/Paphegy/Priesterhügel, Malnaș-Băi/Málnásfürdő [Malnaș/Málnás], CV – Platoul nisipos/Fövenyestető, Ariușd/Erősd [Araci/Árapatak], CV – Necropola tumurală/Halomsíros temető/Tumulus cemetery, Ariușd/Erősd [Araci/Árapatak], CV – Cetatea Csókás/Csókás-vár, Jigodin/Csíksögöd [Miercurea Ciuc/Csíkszereda], HR – Piscul Cetățuia/Kisvártető, Racu/Csíkrákos [Siculeni/Madéfalva], HR – Dealul Bogát/Bogát-tető, in: S. Berecki, Z. Czajlik, Z. Soós (eds.): *Panorame istorice. Situri și monumente din Transilvania în fotografii aeriene – Történelmi látképek. Erdélyi régészeti lelőhelyek és műemlékek légi felvételei – Historical Landscapes. Aerial Photographs of Transylvanian Archaeological Sites and Monuments*, Catalogi Mvsei Mariesiensis, Seria Archaeologica, I, Budapesta-Târgu Mureș, 2012; respectiv, a colaborat la elaborarea celei de-a doua ediții revizuite și completate a volumului ce prezintă colecțiile muzeului: Colecția de arheologie, in: István Kinda (red.): *Muzeul Național Secuiesc*, ediția a doua revizuită și completată, Sfântu Gheorghe, 2013, 29–36).

Împreună cu András Sófalvi a fost coautorul mai multor capitole din manualul școlar *Istoria secuimii*.

– András Tóth-Bartos a publicat un volum: *Renaștere, Covasna din Trei Scaune. Organizarea și instituționalizarea județului Covasna, 1968–1972*, Pro Print, Miercurea Ciuc, 2013 – împreună cu Csaba Zoltán Novák și Kálmán Lóránt Kelemen, respectiv, patru studii: Politica moșiilor în Transilvania de Nord, 1940–1944, *Korall*, 47, 101–125; Transilvania de Nord 1940–1944, *Limes*, 2012/2, 51–64; The Reintegration of Northern Transylvania Following the Second Vienna Award, 1940–1944, in: Attila Hunyadi (ed.): *State And Minority In Transylvania, 1918–1989. Studies on the History of the Hungarian Community*, East European Monographs, No. DCCLXXIV, Columbia University Press, New York, 199–223; Problema diasporei și politica moșiilor în Transilvania de Nord între 1940–1944, in: Nándor Bárdi – Ágnes Tóth (red.): *Identitate și fragmentație. Analize privind divizarea culturală*, Tér és terеп, 9, Budapeșt, 2013, 285–314.

– Enikő Szöcsné Gazda a publicat studii: Ramura din Secuime a familiei Zathureczky în secolul 19. Studii de istoria economică și culturală, *Acta Siculica 2011*, Sfântu Gheorghe, 283–296; Gloria și decăderea unor plante de cultură: exemplul tutunului din Simeria, in: Andrea Anna Muskovics (red.): *Viță de vie – vin – producție – consum – societate. Cultura vinului și societatea, retrospectivă din Ungaria secolului XXI*, Editura Agroinform, Budapeșt, 2013, 433–435, recenzie în *Korall* 50, numărul tematic Conexiuni – Rețele, despre volumul lui Péter Granasztói: *În căutarea zilelor cotidiene. Societatea orașelor-târguri în oglinda lumii obiectelor*, un articol în anuarul Muzeului Etnografic din Brașov, cu titlul *Surse maghiare despre meșteșuguri brașovene*. De asemenea prezentarea: Colecțiile etnografice, in: István Kinda (red.): *Muzeul Național Secuiesc*, ediția a doua revizuită și completată, Sfântu Gheorghe, 2013, 45–54.

– István Kinda a publicat două volume: *Istoria vornicului. O carte de vornic de o sută de ani din Aita Medie*, Editura Tortoma, Baraolt, 2012 (cu studiu introductiv și note), *Bibliografia etnografică și culturală a regiunii Trei Scaune*, Editura Háromszék Vármegye, 2012 (realizat în colaborare cu Albert Zsolt Jakab, prefața scrisă de István Kinda); și a redactat două publicații: *Inițiere. Studii din materialele Seminarilor Tinerilor Etnografi din Zăbala (2008–2011)*. Asociația Etnografică „Krizsa János” – Muzeul Etnografic Ceangăiesc, Cluj-Napoca–Zăbala, 2011; respectiv, *Muzeul Național Secuiesc*, ediția a doua revizuită și completată, Sfântu Gheorghe, 2013.

Studii publicate: Sub farmecul tradiției: vărari la Vârghiș, in: István Kinda (red.): *Inițiere. Studii din materialele Seminarilor Tinerilor Etnografi din Zăbala (2008–2011)*. Societatea Etnografică „Krizsa János” – Muzeul Etnografic Ceangăiesc, Cluj-Napoca–Zăbala, 2011, 109–163; O carte de vornic de 110 ani din zona Baraolt, *Acta Siculica 2011*, Sfântu Gheorghe, 653–658; Rolul și locul preotului în societatea și religiozitatea ceangăiască, in: József Gazda – Etelka Szabó (red.): *Sándor Körösi Csoma – spiritualitate, religiozitate*, Asociația Culturală „Körösi Csoma Sándor” Covasna, 2013, 499–507. Articole: Atitudini de gospodărit în satele din Trei Scaune, *Csernátoni Füzetek (Caietele din Cernat)*, 2013/61, 6–7; Muzeul Etnografic Ceangăiesc din Zăbala, in: István Kinda (red.): *Muzeul Național Secuiesc*, ediția a doua revizuită și completată, Sfântu Gheorghe, 2013, 93–102 (cu Ferenc Pozsony). Recenzii: Minorități dispărute și minorități spornice în Ardeal, *Erdélyi Múzeum*, LXXIV, 4, 219–222; Ceangăieasca: limbă sau dialect? *Korunk*, XXIV, 2, 116–120.

– Publicațiile lui Attila Dimény: Folosirea spațiului public în Târgu Secuiesc în secolele 19-20, in: István Kinda (red.): *Inițiere. Studii din materialele Seminarilor Tinerilor Etnografi din Zăbala (2008–2011)*. Societatea Etnografică „Krizsa János” – Muzeul Etnografic Ceangăiesc, Cluj-Napoca–Zăbala, 2011, 69–108; Asociații sociale și culturale ale burgheziei din Tg. Secuiesc de la mijlocul sec. al 19-lea până la mijlocul sec. al 20-lea, *Acta Siculica 2011*, Sfântu Gheorghe, 511–541, Primii treizeci de ani al Orfelinatlui de Fete „Erzsébet” sub președinția fondatoarei baronesa Stephanie Szentkereszty (1872–1902), in: Szabolcs Barnabás Tóth (red.): *Volum Memorial Stephanie Szentkereszty. 140 de ani de la înființarea Orfelinatlui de Fete „Erzsébet” din Comitatul Trei Scaune*, Editura Háromszék Vármegye, Sfântu Gheorghe, 2013, 29–56; Muzeul Breslelor „Incze László” din Târgu Secuiesc, in: István Kinda (red.): *Muzeul Național Secuiesc*, ediția

Prezentare tematică în Muzeul Depresiunii Baraolt

a doua revizuită și completată, Sfântu Gheorghe, 2013, 85–92.

– Erika Dimény a publicat un studiu intitulat: Privilegiul de breaslă din sec. al 19-lea în Muzeul Breslelor din Tg. Secuiesc, *Acta Siculica 2011*, Sfântu Gheorghe, 425–443.

– Publicațiile științifice ale lui Annamária Dobolyi: Comitetul de arhitectură și constructorii din Târgu Secuiesc la sfârșitul sec. al 19-lea și începutul sec. al 20-lea, *Acta Siculica 2011*, Sfântu Gheorghe, 543–555, Parcul mic și baia de aburi din Tg. Secuiesc, *Acta Siculica 2011*, Sfântu Gheorghe, 555–563, Activitatea artistică a baronesei Stephanie Szentkereszty, in: Szabolcs Barnabás Tóth (red.): *Volum Memorial Stephanie Szentkereszty. 140 de ani de la înființarea Orfelinatlui de Fete „Erzsébet” din Comitatul Trei Scaune*, Editura Háromszék Vármegye, Sfântu Gheorghe, 2013, 133–153.

– Orsolya D. Haszmann a elaborat în 2013 un album intitulat *Muzeul „Haszmann Pál” din Cernat* pentru onorarea jubileului de 40 de ani de la înființarea muzeului, ce a fost publicat de către Muzeul Național Secuiesc. A publicat un studiu intitulat Memoria lui Antal Végh, *Acta Siculica 2011*, Sfântu Gheorghe, 593–612; și un articol intitulat Memoria lui Péter Bod în satul său natal, *Csernátoni Füzetek*, 60, 7, 10. Ea este de asemenea redactorul *Caietelor din Cernat* (*Csernátoni Füzetek*).

5.4. Volume de specialitate

Am încheiat anul cu publicarea volumului *Acta Siculica 2011*, iar în 2012 am publicat următoarele cărți: Daniel G. Scheint: *Pământul și națiunea secuilor din Transilvania din aspect natural, politic, statistic și istoric (1833)*, tradus din germană de Laura Boér, cuvânt înainte Jenő Zepezaner; *Muzeul Național Secuiesc al lui Károly Kós*; în ediție comună cu Biblioteca Națională „Széchényi” din Ungaria: *Lista de nume de localități a lui Frigyes Pesty 1864–1865. Țara Secuilor și împrejurimile. 1. Județul Covasna*, Budapesta–Sfântu Gheorghe; Zoltán Székely: *Lucrări alese* (sub redactarea lui Zsolt Székely), Lajos Roediger: *Regiunea Cașinilor și Trei Scaune cu ochii unui etnograf*, (redactare și studiu introductiv Enikő Gazda Szöcsné).

Volumele noastre editate în 2013: István Kinda (red.): *Muzeul Național Secuiesc*. Ediția a doua revizuită și completată. Publicat de Muzeul Național Secuiesc, Sfântu Gheorghe, 2013; Árpád Csáki: Misiunea Ordinului Paulin în Trei Scaune în sec. 18. Mănăstirea din Ilieni și cărțile acesteia. *Colecții de cărți din Secuime I*; Kinga Tüdös S. (red.): *Castele, conace și locuitorii lor în vechea Secuime. In memoriam Lajos Demény (1926–2010)*, Orsolya D. Haszmann: *Muzeul „Haszmann Pál” din Cernat*.

A apărut totodată și catalogul de prezentare a colecțiilor și expoziția de debut a Centrului de Arte Plastice din Transilvania cu titlul: *Colecțiile Centrului de Arte Plastice din Transilvania*, respectiv, Zoltán Vécsei Nagy: *Szocrelatív – Arta Maghiară din Transilvania între 1945–1965*, un tratat de istorie a artei.

La sfârșitul anului 2011 Muzeul Etnografic Ceangăiesc din Zăbala a adăugat două titluri la lista publicațiilor sale: István Kinda (red.): *Inițiere. Studii din materialele Seminarilor Tinerilor Etnografi din Zăbala (2008–2011)*. Societatea Etnografică „Krizsa János” – Muzeul Etnografic Ceangăiesc, Cluj-Napoca–Zăbala, respectiv, Albert Zsolt Jakab – Ferenc Pozsony (red.): *Pava. Studii despre un sat din scaunul Orbai*. Societatea Etnografică „Krizsa János” – Muzeul Etnografic Ceangăiesc, Cluj-Napoca–Zăbala.

Avem încrederea că după parcurgerea raportului și răsfoind paginile anuarului, Cititorului i se va trezi curiozitatea față de munca științifică, culturală și artistică din instituția noastră.

Dans popular în Sala Cavalerilor

Activity report of Székely National Museum

(November 2011 – October 2013)

(Abstract)

Székely National Museum is a cultural and scientific institution with regional interest, financed by the County Council Covasna (Kovászna Megye Tanácsa), Romania. It owns in present internal sections in Sepsiszentgyörgy (Sf. Gheorghe) – sections of natural history, archaeology-history, ethnography, library –, external units – Museum of Erdővidék (Baraolt Basin) in Barót (Baraolt), “Haszmann Pál” Museum in Csernáton (Cernat), Museum of Guilds in Kézdivásárhely (Tg. Secuiesc), Art Center of Transylvania, Magma Contemporary Medium, “Gyárfás Jenő” Art Gallery in Sepsiszentgyörgy (Sf. Gheorghe), Csángó Ethnographical Museum in Zabola (Zăbala). Its base and temporary exhibitions are visited by more than 45,000 tourists and natives a year.

In this period, according to the mission of Székely National Museum, we tried to surprise our visitors with innovating and substantial expositions and events. Besides the many manifestations, we did all our best to preserve as carefully and circumspectly as possible the values entrusted to us; we continued to professionally process the collections, to enlarge them by collects and acquisitions. Furthermore, we put information, documents, photographs and object to our visiting researchers’ disposal. Compared to the previous years we have made an important advancement in the expositions organized by our specialists, in the high standard and popularity of traveling exhibitions, the high quality of our publications, and in the management. We tried to react in the most proper way, in the name of openness and partnership to the challenges of the national and international scientific life.